

Naročna mesečno
25 Din za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Koperjevi ul. 6/II

Telefon: ureduštvo dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SCOUENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzertate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Razorožitev

Iz Ženeve, kjer se je sestala pripravljalna komisija za mednarodno razorožitveno konferenco na redno letno zasedanje, prihajojo vesti, da se je končno Italija vdala pritisku od ostanatih Atlantika in opustila zahtevo po pomorski enakopravnosti s Francijo. Sporazum je le še vprašanje časa, da rabimo lepi diplomatski izraz. Komisija bo torej lahko sestavila razorožitveni načrt, o katerem naj bi razpravljala mednarodna konferenca tekom prihodnjega leta.

Morda bi ne bilo neumesno, ako bi še enkrat predložili vse one etape, po katerih se je trudoma in obupajočo počasnostjo gibalo trnje vprašanje razorožitve, eden se je 1.1927 prvič sestala pripravljalna komisija v Ženevi.

Na dnevnem red je prišlo vprašanje razorožitve Šele 1927, osem let potem, ko je pakt Držav naširok slovensko naznani voljo civiliziranih držav, da odlože morilno orozje. Konferenca se je razdelila s popolnim neuspehom. Državniki so se takrat napotili v Švico gnani od nekega nepremagljivega romantičnega razpoloženja za mir in vesoljno poskrbitstvo. Briand je prepeval kot rajška plica in očarani diplomati so se še zbudili, ko je ledeni Anglež v osebi lorda Cuschenduna začel govoriti o križarkah in topovih. Potem je zazijalo vse svoji tragiki brezno negotovosti. Državniki so razumeli, da drug drugemu ne zaupajo in da razorožitev predpostavlja nečetno tehničnih vprašanj, ki se morajo rešiti. Razšli so se s priporočilom razorožitvene komisije v žepu, da naj se med seboj sporazumejo, kakor vejo in značo.

Kako zagotavljati vsaki državi varnost njenega ozemlja in kako rešiti tehnično stran razoroževanja, to sta bili dve vprašanji, s katerimi se je zadnja štiri leta bavila svetovna diplomacija. Pod imenom Zedinjenih držav so se začeli ustvarjati predpogojji za varnost. Prišel je takozvan Kelloggov pakt, ki je slovesna priznava vseh kulturnih držav, da se bodo izogibale vojne nevarnosti. Veliko držav se je pridružilo šestem velesilam, ki so ga najprej podpisale z zgodovinskim zlatim peresaikom. Poleg Kellogovega pakta se je vedno bolj dvigala avtoriteta Mednarodnega razsodišča v Haagu. Danes je skoroda ni države, ki bi se ne bila podvrgla tej instanci za mednarodne spore, ki bi nastali v bojničnosti.

Kellogg, Haag, eno in drugo povezano med seboj ter izpopolneno z mnogoštevilnimi pogodbami med posameznimi državami, kot so prijateljske in arbitražne pogodbe, cel ta sistem organizirane sicer za varnost je Evropi vrnil občutek gotovosti in brezskrbnosti.

Ničesar bi ga ne gresilo več, če bi se na žalost ne pojavljala v evropski politiki stremljenja, ki končno razorožitve ne pospešujejo, zato, ker zbujujo nezaupljivost med državami. Sem spada velikanski vprašaj, ki leži nad celo Rusijo. Sem spada tudi breznačelnost zunanjega politike italijanskega fašizma. Sem slednjič spada negotovost političnega položaja Nemčije, da ne omenimo celo vrsto takimenovanih malih-nezadovoljnih držav, ki iščejo vprege pri eni ali pa pri vseh zgoraj imenovanih velesilah. Kljub temu pa lahko trdimo, da je vprašanje varnosti rešeno v toliko, da ne bo več ne-premagljiva ovira za doseg do sporazuma na razoržitveni konferenci, če in kadar se bo sestala.

Ravnotako so številne pogodbe tehničnega značaja olajšale načelo razorožitvene konference. Pomorski konferenci med Anglijo, Francijo in Zedinjenimi državami v Ženevi l. 1928, ki je bila brezuspešna, so sledili ločeni sporazuni med Anglijo in Francijo, nato med Anglijo in Ameriko, ki so dobili svojo krono v pomorskem paktu, sklenjenem v Londonu lani med Ameriko, Anglijo in Japonsko. Italija in Francija sta ostali izven sporazuma vseh italijanskih vlade. Od londonske konference pa do danes so se vrstili poskusi, zbliziti italijanske in francoske zahteve. Ce so uvodoma omenjene vesti resnične, potem so tudi tehnične predpriprave za razoržitveno konferenco dospele do točke, ki dovoljuje optimizem glede na izid konference.

S tem seveda še ni rečeno, da je Evropa pripravljena na razorožitev. Napredek je velikanski, velika načelna vprašanja so rešena ali bodo v najkrajšem času, počitno ozračje v Evropi je postal za sporazum bolj ugodno, toda veliko vprašanje je še nedotaknjeno, ki radi tega še niso matenostna, ako so bila stavljena od strani manjših držav. Kdo recimo ve v naprek, kako se bo rešilo vprašanje razorožitve na suhem? Ali se da omejitvi višina vojaške moči, ko se pa na suhem lahko vzdržujejo v brk vsem mednarodnim pogodbam privatne militarične organizacije. Ali je mogoče prisiliti države, da omejijo svoj proračun za vojne izdatke, ko pa obstaja sto možnosti, da se proračun sabotira, da se uveljavijo skrite rezerve, da se vojni izdatki prikrijejo ali pa splet odtegnejo vsaki kontroli. Poniekod celo v parlamentu ni dovoljeno govoriti o tajnostih vojnega proračuna. Ali se bo posrečilo omejiti izdelovanje vojnega materiala, ko moderna tehniko vedno bolj olajšuje napočenje velikih destrukтивnih sil na majhnu prostor? Vse to so težka vprašanja. Se težja za onega, ki ne ve, ali ki neče vedeti, da pri razorožitvi ni glavno omejevanje vojne ampak omejevanje sovraštva in da mir ne vzdržuje pogobe, ampak ljubezen. Da, krščanska ljubezen.

Zato se s skrbjo povprašujemo, če bo na razorožitveno konferenco povabljeni tudi velesila Ižubozni, to je katoliška Cerkev po zastopnikih Sveti Stolice.

Pred vzhodno štirizvezzo

Posvetovanja, ki so se začela v Anatoliji, se nadaljujejo — Važna diplomatska konferenca v Rimu

Istanbul, 15. nov. or. Ruždi bej, turški zunanj minister je te dni potoval skozi Istanbul na potu v Italijo, kamor je bil povabljen od italijanske vlade. Ministra je spremjeval zelo številni štab tajnikov zunanjega ministarstva, tako da ni več nobenega dvoma, da ne gre za običajen poset, ampak da se bodo v Rimu vršila pogajanja, ki bodo trajala dalje časa in zahtevajo prisotnost strokovnjakov. Vaš dopisnik je do sedaj zvesto opozarjal na vse politične dogodke, ki se vršijo na obeh straneh dardanskih voda in »Slovenec« je bil edini list, ki je že pred tedni predvidel snovanje štirizvezze, ki se vrši pod vodstvom Italije okrog vzhodnega Sredozemlja. Sedanje potovanje turškega ministra v Rim je torej samo naslednje poglavje te dogodkov v Anatoliji, ko so se sestali grški ministriki predsednik in grof Bethleja v imenu Madžarske. Bolgarijo in Italijo sta na sestanku zastopila oba poslanika.

V Ankari so se podpisale pogodbe o prijateljstvu in arbitraži ter pomorska konvencija. Kljub veliki iznajdljivosti turških časnitarjev ni bilo mogoče izslediti, če se je podpisala tudi vojaška konvencija. Ena pa je jasno, namreč, da je bila diplomatom predložena načrta pogodba za meddržavno

zvezzo v obliki Male antante. Načrt je bil izdelan od Italijanskega veleposlanika v Ankari po navodilih rimskega ministra. Zato ni dvoma, da se bo ta načrt sedaj preveden v Rim med Ruždi bejem, Mussolinijem in Grandijem, katerim se bo verjetno priključil še Michalakopoulos, grški zunanj minister in madžarski minister Gömbös, o katerem poroča anatolska agencija, da se nahaja tudi v Rimu. Vzhodna štirizvezza bi imela namen napraviti protitež proti Mali antanti, ki je po mnenju italijanskih politikov čisto francoška tvorba. Ob enem bi se potom te štirizvezze napravila stalna vez s sovjetsko Rusijo, katero bo treba potegniti bolj aktivno v evropsko politiko. Politični krogi naglašajo važnost teh dogodkov tembolj, ker se do sedaj še ni moglo pojavniti stališče, ki ga zavzemata angleška diplomacija, ki na eni strani navidezno podpira ta stremljenja, na drugi strani pa očvidno nastopa proti italijanskemu imperializmu v Mali Aziji.

Slovenec se glasovi, da se tudi Nemčija tajno udeležuje teh sestankov. Sicer ni znano, dali je zastopana po posebnih političnih osebnostih, vendar je bilo zelo značilno, da se je udeležil slavnosti v Ankari ob prilikl posete madžarskega in grškega ministra tudi zastopnik finančne skupine Deutsche

Bank, o kateri sem že poročal, da išče razne gospodarske investicije v Turčiji osobito na iraški in perzijski meji ter v neposredni bližini Sirije.

Carigrad, 14. nov. AA. Italijanski poslanik v Ankari je odpotoval danes v Rim, kjer bo prisostvoval pogajanjem med turškim ministrom za zunanje zadeve Rudži bejem, Mussolinijem in Grandijem. Politični krogi pripisujo tem sestankom veliko važnost, ker gre po mišljenju merodajnih krogov za sporazum za čim ožje delovanje med Italijo, Madžarsko, Grčijo, Bolgarijo in Turčijo.

Bukarešta, 15. nov. or. Oficijelni Kor. biro zanika veste, da se je maršal Avarescu nahajal v Italiji v kakšni posebni misiji. Maršal Avarescu je privatna osebnost in ne more predstavljati romunske vlade.

Sofija, 14. nov. or. Italijanski poslanik Clementini je odpotoval v Rim, da obvesti svojo vlado o sprejemu kraljevskega para in o izražih prijateljstva bolgarskega naroda napram Italiji in italijanski kraljevski družini. Vesti, da je potoval istočasno kot pa turški zunanj minister Rudži Bej, ne odgovarjajo resnicni.

Razdejanje v Lyonu

Težavno reševanje — Novi plazovi

Pariz, 14. nov. kk. Včeraj popoldne se je v Lyonu zopet udri plaz, ki sicer ni napravil nadaljnje škode, vendar pa ovira reševalna dela. Bolnica Cazeaux, ki leži visoko nad plazom, tik ob prepadu, je v nevarnosti in so jo morali podpreti s tramovi. Do sedaj se potegnili izpod razvalin samo 6 mrtvih in okoli 40 ranjenih. Sedaj se domneva, da skupno število smrtnih žrtev najbrž ne bo preseglo števila 30. Dosedanja preiskava je dognala, da se je plaz utrgal, ker so se radi trajnega deževja tla preveč zmočila.

Reševalna dela napredujejo zelo počasi, dasiranovo dela na kraju nesreče 250 vojakov noč in dan. Tam, kjer je prej bila cesta, so izkopali ogromen jarek, da bi lažje našli zasute gasilce in policieste, vendar do sedaj niso mogli prodreti do mrtvih. Pionirji so zgradili poljsko železnico, po kateri odvajajo nasuto zemljo. Gasilci pa so za stundence, ki so povzročili katastrolo, izkopali nov odtok. Varnostna služba okoli kraja nesreče se je moralna radi nevarnosti novih plazov pomnožiti.

Vsa okolica kaže sliko kakor v vojni. Vse naokoli je polno taborskih ognjišč, poljskih kuhinj, proviantnih vozov in žarometov. Prebivalci porušenih hiš skušajo rešiti del svojega imetja izpod razvalin. Točno število žrtev se doslej ni moglo dognati, ker so mnogi zbežali in razne kraje in ni moglo prrediti štetja.

Sožalje Belgrada

Belgrad, 14. nov. AA. Povodom katastrofe, ki je zadeval Lyon, je predsednik belgrajske občine Milan Nešić poslal županu Lyona sledčo sožalno brzojavko:

G. Herriotu, županu lyonske občine! V imenu Belgrada, prestolnice kraljevine Jugoslavije, hitim, da vam izrazim naše iskreno sožalje. Prevzeti smo z globoko bolečino in iskreno sočuvstvujemo s trpljenjem in tragedijo Lyona, povzročeno po strahoviti katastrofi, ki je uničila celo četrt in zahtevala statno mrtvih. Strahoviti udarec, ki je povzročil tako nesrečo in zasul del Lyon, je zaboljeval belgrajske prebivalce, ki pomilujejo nesrečne žrtev neusmiljene usode. — Predsednik belgrajske občine inž. M. Nešić.

Atentat na japonskega ministrskega predsednika

Stanje ranjenca je zelo nevarno

London, 14. nov. kk. Danes dopoldne je bil na kolodvoru v Tokiu izvršen atentat na japonskega ministrskega predsednika Hamaguchi, ko se je hotel odpeljati na japonske manevre. Pred odhodom vlaka se je sprehajal po peronu, pri čemer je pristopil k njemu mlad mož in ustrelil nani iz revolverja. Težko ranjeni ministrski predsednik se je zgrudil v roke spremljajočega tajnika. Njegove telesne moči so tako oslabile, da je bilo takoj potreben izvršiti transfuzijo krvi, zakar se je takoj izjavil pripravljenega njegov sin. Pozneje je bila potrebna še ena transfuzija krvi, da so oživili hitro propadajoče telesne sile. Sledi potem je bila

mogoča operacija, da se je dognalo, kje je obtičala krogla. Nato pa so morali transfuzijo krvi ponoviti tretjič.

To je bil drugi atentat na ministrskega predsednika. Pred letom dni, kmalu po njegovem imenovanju, je skočil neki človek na stopnico njegovega avtomobila, razbil okno, v zadnjem trenutku pa je preprečil bližnji stražnik, da atentator ni mogel strelijeti. Današnji atentator je 23 let stari član narodnega pokreta. Policia ga je takoj zatrgala. Japonski zunanj minister je prevzel zastopstvo ministrskega predsednika. Japonski cesar se zelo zanima za stanje ranjenca ter mu vsako uro poročajo o stanju bolnika.

Francoska vlada dobila zaupnico

Tardieu in Briand voda sporazumno politiko

Pariz, 14. nov. kk. Velika zunanjopolitična debata v poslanski zbornici je bila končana še ob 4 zjutraj ter je bila s 323 proti 270 glasovom sprejeta zaupnica Tardieu-Briandovi vladi. Nočno debato je otvoril socialni demokrat Grumbach, ki je zahteval, naj vlada prevzame iniciativu v vseh nujnih vprašanjih mirovne politike, kakor tudi glede razorožitve in revizije mirovnih pogodb. Izid volitev v nemški državni zbor pa bi brez izpraznitve Porenja lahko bil še slabši. Francija mora pomagati Nemčiji v gospodarski krizi. Nemčija ima 8 milijonov socialnih demokratov in ravno socialni demokrati so v Avstriji razbili fašistični val.

Nato je protestiral Tardieu proti poskusom skrajne desnice, da bi izigrali med seboj ujega in Brianda in zunanjega ministra izolirati od drugih članov vlade, dočim je levica kot protektorica Brianda hotela izolirati Tardieuja samega. To mora prenehati. On deluje skupno z Briandom že par let ter je z njim populoma solidaren, četudi ni z njim pre vedno soglasil. Zunanja politika Francije ima dve podlage: locarsko pogodbo in haške dogovore, v katerih je urejen problem reparacij in sankcij. Na podlagi haških dogovorov je bilo izpraznjeno Porenje, kar so vse stranke v poslanski zbornici odobrile solidarno. Ironično je izjavil, da so se po maškaradi na prvih sejih nemškega državnega zabora

tudi Hackenkreuzlerji zopet vrnili v civilne oblike. Seveda predvideva pakt Družila narodov revizijo nezgodnih pogodbenih točk, za to pa zahteva soglasnost, radi česar to Francije dalje ne ženira. Nemška kampanja po reviziji izhaja iz načelne pomeote. Absurdnost je, odpraviti stiške povoje dobre s spremembou mej. Revizija pomeni vojno in revolucijo. Poincare je nekoč rekel, da je mir trajno novo ustvarjanje. Nemčija pa menda misli, da je mir trajna revizija. Nemčija dela tudi drugo napako, ko zahteva razorožitev drugih držav na podlagi domnevane dvostranske pogodbe. Take pogodbe pa ni. V versalški mirovni pogodbi obstaja samo obveznost razorožitve za bivše sovražne države, obenem pa izreka voljo bivših zaveznikov po razoržitvi. Sicer pa se je pripravljalo razorožitveno delo že začelo, še predno je Nemčija sploh začela izvrševati svojo dolžnost po razoržitvi. Francija je doprinesla velike žrtev. Njeni sedanji vojaški krediti so, če se jih preračuna v zlato vrednost, za četrtino manjši kot pred vojno. Vojaška službena doba se je skrajšala za dve tretjini, število stalne vojske se je znižalo za 400.000 mož in je francoska vojska danes za 183.000 mož slabšja kot italijanska in za 195.000 slabšja kot angleška.

V debati je izjavil Franklin Bouillon, da ga izjave Brianda nikakor niso zadovoljile, ker se ni dovolj jasno izrazil o problemu revizije mirovn

† Veleindustrijačec Peter Majdič

Kakor smo poročali včeraj, je v sredo, dne 12. nov. ob 21 zvezci umrl v Celju veleindustrijačec Peter Majdič. Pokojnik je bil iz po vsei Slove-

niji znane podjetniške rodbine. Rojen je bil leta 1862. v Jaršah pri Mengšu, študiral je realko in Mahrovo trgovsko šolo. Nato je deloval v slovem mlinu svojega očeta v Jaršah. Leta 1898 je ustanovil lastno podjetje v Celju. Njegov vstop v celjsko gospodarstvo je dal veliko pobudo za narodno borbo Slovencev v Celju. V Celju, kjer je bilo do tedaj skoro vse podjetniško življenje v rokah Nemcov, so se prideli Slovenci tudi gospodarsko osamosvojili in na čelu narodne borbe Slovencev v Celju je bil na gospodarskem polju Peter Majdič.

Neumorni in marljivi Peter Majdič ni miroval nikoli. Ustanovil je več velikih obratov in postal tako eden najpomembnejših veleindustrijalcev v Sloveniji. Njegova zasluge za gospodarsko povzdrogo in povzdigo narodne zavesti na spodnjem Štaferskem so zelo velike, ki ne bodo nikoli pozabljene. Pokopan je bil včeraj ob dveh popoldne na pokopališču v Spodnji Hudinji pri Celju. Blag mu bodi spomin. Njegovim zaslugam pa slava!

Pevski jubilej

Janez Zavrh, znani slovenski baritonist, praznuje v ponedeljek 17. t. m. 40 letnico. Kakšno? Menda možkar vendor pri lepo zimsko pobaranvi glavici nimata še 40 let! Zavrh obhaja 40 letnico, odkar pojde sebi v veselje. Glasbeni Matiči in drugim pa v čast in ponos. Ze 40 let! Kdo bi naštel dneve, večere in ure, ki jih je Janez Zavrh v petju dal tisočim in tisočim poslušalcem, ljubiteljem naše lepe pesmi. V Skoplju je navduševal srbske pobratimat s slovenskimi narodnimi pescami, na Koroškem pa poje zopet srbske narodne in umetne popevke. In tako poje neumorno naprej križem Slovenije, Jugoslavije in skoro polovico Evrope. Glasbena Matica ga je že pred mnogimi leti imenovala za svojega častnega člena in to zasluzeno. Skoro šesti križ sili možu na neupogljivi hrbet, toda trdovratne ne popusti in poje z mladiščkim zanosom naprej, da se mladina čudi tej živilosti inognju.

Glasbena Matica ljubljanska priredila svojemu zvestemu pevcu v ponedeljek časen večer v veliki dvorani Kazine, kjer se mu pokloni ves Matični pevski zbor in vsa ljubljanska pevska društva.

Isti večer ob 8 pa da Pevski matični kvartet, v katerem sodelujejo gg. Pelan, Završan ml., Završan st. in Skalar v isti dvorani zavrstil koncert s pestrim programom starih in novih slovenskih vokalnih kompozicij.

Zanimanje za koncert je veliko in obetata biti obe prireditvi tako častno obiskani, kakor to jubilant in ves odlični kvartet, ki je neštetokrat nastopil pri najrazličnejših društvenskih prireditvah, v polni meri zasluži.

Kličemo jubilantu: Bog ga živi še mnogo let!

* Pri žolčnih in bolezni na jetrih, žolčnem kamnu in zlatenici urejuje prebavo naravna »Franz-Josef« grenčica na naravnost najpopolnejši način. Klinična izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovito domača zdravljenje s »Franz-Josef« vodo, če se jemlje zjutraj na teče, pomešana z malo tople vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in speccerijskih trgovinah.

Nebo v novembru in „spremenljive“ zvezde

Lepota novembarskega neba je zbrana nad vzhodnim obzorjem, kjer vidimo že v zgornjih večernih urah najlepša ozvezdja, zar jih premore nebo. Najvišje od teh je ozvezdje Bika z glavno zvezdo Aldebaranom ki je izrazito rdečkasto barve in je v neposredni bližini »Hyadov«, roja zvezd v obliku brane. Se višje v istem ozvezdju pa miglja druga zvezdna kopica, »Plejad« ali »Gostosevec«, »sedmero zlobnih« starih astrologov, ker prinašajo po njihovem mnenju le nesrečo, grozo in strah. Pod Bikom, in sicer bolj proti jugu, se razprostira najveličastnejše ozvezdje — Orion. Ima obliko velikega četverokotnika, v čigari sredini so tri poševno ležeče zvezde enake velikosti, pod katерimi se nahaja slavita vsemirska meglja, vidna prosto očesu kot medel sij. Sosed Biku v ekliptiki (pot, ki jo tekom leta orije Solnce) je ozvezdje Dvojčkov, kjer sta glavni zvezdi Castor in Pollux. Nad njima proti zenitu blesti Capella in Kočiča. Na zapadni strani neba se potaplja v žarko za najajočega Solnca poslednja ozvezdja, ki so nam krasila jasne poltečne noči, med njimi Orel z Ataron in Lira z Vega. Cisto nizko nad severnim obzorjem pa se izgubljajo zvezde Velikega konja v toprah in meglah jesenskih večerov.

Poseben kras dajeta nočem planeta Jupiter in Mars. Obi blesita nad vzhodnim delom obzorja. Jupiter žari s svojo mogično svetlobo v Devčkih, Mars se pa giblje veliko niže v ozvezdju

Vesele mohorjanske številke

Na Koroškem 3000 novih mohorjanov

Statistika mohorjanov je dovršena in jo bomo objavili v eni izmed naslednjih številk. Za danes omenimo samo, da je v Mohorjavi družbi učlanjenih 4.799 odstotkov prebivalcev Slovenije, in sicer znaša ta odstotek v ljubljanski škofiji 5.124, v lavantinski pa 4.102. Letos je prvkrat doseglo oziroma preseglo število mohorjanov v ljubljanski škofiji 5%, v lavantinski pa 4% prebivalstva. En mohorjan pride v ljubljanski škofiji na vsakih 19 prebivalcev, v lavantinski škofiji na vsakih 24 prebivalcev, v vsej Sloveniji približno na vsakih 21 prebivalcev. Na prvem mestu je v lavantinski ško-

bli Zgornja Ponikva z 18.443%, v ljubljanski pa Kamna gorica s 17.714%. Med 46 slovenskimi dekanijemi je na 1. mestu dekanija Radovljica z 8.131%; čisto blizu ji je dekanija Kranj z 8.034%; tudi Braslovče s 7.770% ne zaostajajo dosti. Na predzadnjem (45.) mestu je dekanija Murska Sobota z 1.280%, na zadnjem (46.) pa dekanija Dolnji Lendava z 1.238%. En mohorjan pride v Prekmurju povprečno na 78 oziroma na 80 prebivalcev; še kočevska dekanija s svojimi 1.744% (en mohorjan na 57 prebivalcev) je spredaj. Zato je umiljiva prošnja Mohorjeve družbe, naj bi letos mohorjani

prostovoljno nekoliko prispevali, da bi dobiti v jeseni 1931 Prekmurci in slovenski izseljeni izven Jugoslavije nekaj stotin ali — če Bog da — nekaj tisočev Mohorjevih knjig brezplačno, tako da jih bodo vsa poznali.

Vse Slovence brez izjeme bo pa prisrčno razveselila vest, da je letos prvkrat po plebiscitu doseglo število mohorjanov na Koroškem tri tisoče. Napredovali so Korošci od lani za 437 narodnikov. Izmed 5659 novih mohorjanov se pa nobenih nismo tako razveselišči kakor teh. — Bog jih živil!

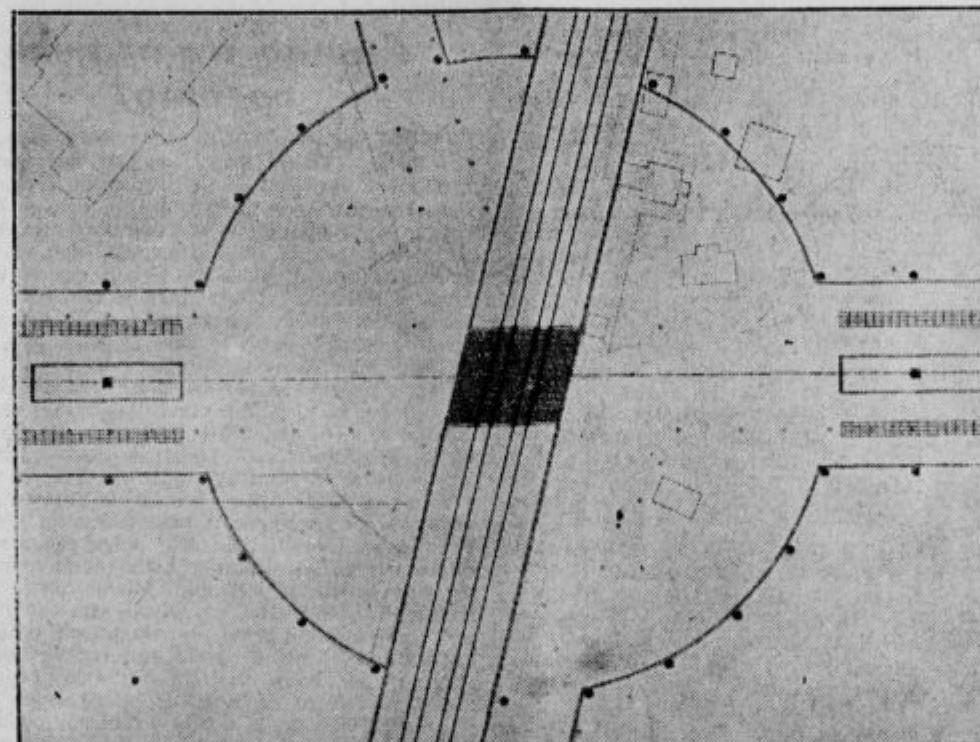
Novi ljubljanski Tivoli

Ljubljana, 14. nov.

Te dni, ko so podirali zadnje kostanje v glavnem tivolskem drevoredu in sedaj ko razširajo cestišče, ječti mnogo pritožb proti temu upoštevanju tivolske promenade in še celo v Sloveniju je zagledala beli dan notica, v kateri se nekdo pritožuje, češ, kje bomo iskal spomladisence. Resnica je pa taka, da se bo tivolska promenada v kratkem na lep način modernizirala in se razvila v krasno avenijo, ki bo ustreza vsem

železnico 14. pod železnicu pa 2. Ti otoki bodo delili alejo v dva dela. Na sredi teh cestičnih gred bodo nameščena svetila. Postavljeni bodo namreč okusni plastični podstavki za luči. Blizu grada bo posekanih še nekaj manj vrednih dreves, tako da bo možen razgled prav z Aleksandrovimi cestami, pa do grada, ki bo arhitektonsko zaključeval vso promenado. V poznejšem času pa bo dibol grad še monumentalno stopnjišče.

Okoli železniškega prelaza bo urejen lep

estetskim in arhitektonskim zahtevam. Tivolski drevored, tak kakor je bil do pred kratkim, res ni več odgovarjal sodobnosti, sodobnemu okusu, posebno odkar se je tako krasno razvila Aleksandrovski cesta, katere naravni podaljšek je glavni tivolski drevored. O ureditvi prehoda čez železniško progo, smo svoj čas že poročali. Do spomladis pa bo ves ta del tivolske promenade končno urejen. Stari in trhlji kostanji so že odstranjeni, cestišče pa se bo razširilo od 12 m na 20 metrov širine. Sedanji jarki bodo seveda zasuti. Na obeh straneh cestišča bodo v travi, 75 cm od cestišča zasajena drevesa in sicer platane. To plemenito drevo je za naše parke zelo pripravno in dobro uspeva. Drevesa bodo povprečno drugo od drugega oddaljena od 21,50 m vzdolž ceste pa po 10 m. Po sredji aleje bodo cestični otoki, široki po 4 m in dolgi po 10 m. Vseh takih otokov bo v aleji nad

rondon, ki bo meril v premeru 70 m. Okrog rondona bodo prav tako rastla platane, v rondonu samem pa bodo postavljene rastlinske skupine s palminimi gaji. Železniški prelaz bo širok 10 m, do sedaj pa je bil le 4 m.

Zapiral se bo z vreteni na dva kraka. Izginile bodo seveda vse dosedanje barake v bližini prelaza, tako trafička, čuvajnica, javno stranišče in druge male stavbe tam v bližini. Mesto nih pa bo zgrajen ob Latermannovem drevoredu večji paviljon, ki bo obsegal pretore za vse te naprave.

Novo urejena tivolska promenada bo pomnila seveda znaten napredek v olješavanju Ljubljane in bo prav gotovo privabil v tivolski park še več sprejalcev, kakor jih je stari trhlji drevored. Prav gotovo pa bo estetski užitek vseh obiskovalcev parka zaradi te promenade večji.

Dva krvava pretepa

Bohinj, 12. nov.

Malokdaj pri nas slišimo o takih rečeh. Na semanji dan sv. Martina pa so pijani fantje klinci drug drugega na korajo. Ko pa so se sprigli, je bil uspešen ta, da je en fant M. N. ves stolčen obležal na tleh, da so ga moralni z jutram in vlačkom odpeljati v ljubljansko bolnišnico. Pa se isti dan pozno v noč se je vrnil drugi pretep, ki je končal že žalostneje. Posesnik A. P. ima pred sodnijo že dalj časa neko tožbo. Zvečer so ga v gostilni okoli sedeči nekaj dražili — mu nekaj očitali. To ga je nekoliko vinjenega zjezilo, zgrabil je kuhinjski nož in ga svojemu sosedu S. J. zasadil globoko v prsa. Ranjenega so odpeljali takoj po noči z avtomobilom v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje je opasno. Vsa zadeva pa pride pred sodnijo.

Prijet cerkven tat

Bohinj, 12. nov.

Ze večkrat je bilo opaziti v župni cerkvi sv. Martina v Srednji vasi, da pri puščicah ob oltarjih ni vse v redu. Davi pa je cerkvenik videl po maši šli proti cerkvi nekega sumljivega domačina. Stekel je pred njim na kor in tu čakal tatu. Ko je vlonmec začel svoje delo pri stranskem oltarju, je cerkvenik zapil, pritekel s kora in ga zgrabil. Seveda se je tat opravičeval, da ni nič vzel, vendar bo moral že tudi samo nelepe svoje namene obžalovati, ker ima zdaj vse stvar v rokah oružništvo.

Raka, revnega na zvezdah, ki bi se moglo meriti z Marsom. Zato pa vzbuja ta planet s svojim mirnim, rdečim žarenjem sredи temnega, brzvezdnega neba občutek neznanstva. Od ostalih planetov je Saturn na večernem nebu viden le nekaj časa po zahodu Solnca. Merkur je neviden, Venere je pa dospela na jutranjo stran neba in vzhaja koncem meseca eno uro pred Solncem.

Nebo s svojimi brezstevilnimi zvezlami je bilo starim zvezdolovcem znak stalnosti in zakonitosti. Stalnosti radi tega, ker so bile vse zvezle stalnice že od pradavnih časov vedno na istih mestih in ker so sestavljene v deloma še sestavljene vedno na isti stellosi. Zakonitosti pa zato, ker s sestavljene na nebu — tudi Solnca, Lune in planetov in pomračenje prvih dveh — vrše strogo po nespremenljivih večnih predpisih, zakonih, ki se poznajo nikake izjeme. Res je, katerikrat je zazorno nebo v čudni streljivo, pojavit se je iznenadno komet (repata zvezda), ki je s svojim nenapolnjenim prihodom motil stalnost in red na nebu, v človeku pa vzbujal strah in grozo in temne slutnje za prihodenje dne. Pa ta nezakonitost pojave je postala še sestavljena nekaj udomačenega, nekaj, kar le navidezno moti ono čudovito soglasje v vsemirju, s katerim nima prav za prav nič skupnega.

Končno je pa le prišel čas, ko se je razpuhela vera večne stalnosti in nespremenljivosti na nebu v prazen nič. Visoko nad glavo se sedaj razprostira ozvezdje Perzeja, in sicer na robu Rimskih cest. V njem je zvezda, ki so jo Arabci kralili z imenom Algol, kar pomeni v njihovem jeziku zlobnega duha. Pa je res zlobni duh ta zvezda,

kajti njena svetlobna jakost se spreminja, eukrat je bolj svetla, drugič zopet manj — kričeče napsproteje zvezne nespremenljivosti. Ta spremembu zvezde stalne pa je tudi jasen dokaz življenja v vsemirju. Življenja zvezd samih, kajti spremembu pomeni življenje, razvoj v eno ali drugo smer, je igra sil, ki tekmoči pred drugimi obličji naraže. Nič ni stalnega, vse se spreminja, nastaja, živi in zopet izgine. Tudi zvezde niso izvzete iz tega vseobsegajočega zakona. Algol je primer sprememb zvezd, onih zvezd, ki tekmoči v enakih (pravilno) ali pa neenakih (nepravilno) presledkih menjajo jakost svoje streljive. V največjem sijaju je Algol enak Severniči, ob času najmanjše svetlobe pa sliči najšibkejši zvezdi Velikega Voza (tisti zvezdi, ki jih je oje pritrjene na voz). Sprememba Algolove streljive se vrši točno vsakih 18,8 ur, spremembu sledi pravilno svoje svetlobno jakost. Vzrok te spremembe nam je znan. Algol obstoji namreč iz dveh zvezd, dveh solnic, ki se gibljeta okoli skupnega težišča. Eno solnce je svetlo, drugo pa veliko temnejše. Ker pa je smer, v kateri vidišmo Algola, v ravnni kroženja obeh svetlovnih tel, se dogodi, da pride temnejše telo pred svetljivo, ga deloma pokrije in mu na ta način odzema nekaj svetlobe. Nekaj podobnega se zgodi pri mrku Solnca. Temno lunino telo stopi med nas in Solnce, zakrije del njegove slike — katerikrat tudi celo oblo — ter zmanjša več ali manj njegovo moč.

Tedaj je to, kar opazujemo na Algolu, pojavi mrka zvezd stalne. Končno, do sedaj poznanih sprememb zvezd zvezda nad 5000. Od teh pa je le majhen

Pogreb † Jožeta Bajca

Litija, 14. nov.

Pogreb tragično umrlega mladega posessnika Jožeta Bajca, pd. Jesiha iz Jablanice, katerega je mrtvood zadel v Ljubljani in so ga z mrtvaškim avtomobilom prepečali iz Ljubljane v domači kraj, je bil v sredo 12. nov. na jablanško pokopališče ob zelo obilni udeležbi ljudstva. Ob odprttem grobu mu je v slovo govoril v imenu gasilcev načelnik g. Pavel Bric iz Gradiških Lazov, v imenu Kmečke zveze, katere zavedni član je bil, pa načelnik Svetorške kmečke zveze, g. Franc Pauli.

Osebno sta izrazila sožalje potri vodovi v imenu Jugoslovanske kmečke zveze njen načelnik g. Janez Brodar in litijski župan g. Hinko Lebinger. N. v. m. pl.

Preprečena pot v Francijo

Odhod nezaposlenih delavcev v Francijo.

Litija, 14. nov.

Rubežen na kolodvoru. Ker je litijski svinčni rudnik skrčil obrat na minimum in odpustil nad 200 rudarjev, so se brezposelnici pokopališče ob zelo obilni udeležbi ljudstva. Ob odprttem grobu mu je v slovo govoril v imenu gasilcev načelnik g. Pavel Bric iz Gradiških Lazov, v imenu Kmečke zveze, katere zavedni član je bil, pa načelnik Svetorške kmečke zveze, g. Franc Pauli.

Osebno sta izrazila sožalje potri vodovi v imenu Jugoslovanske kmečke zveze njen načelnik g. Janez Brodar in litijski župan g. Hinko Lebinger. N. v.

Kaj pravile?

Danes, v četrtek, ko to pišem, berem v >Slovenec< pod tem naslovom zanimiv članček o našem Slovensku. Res je, da Slovensko ni bilo prav iz preih začetkov, temveč je počasi nastalo. Slovensko, tako, kakor je danes, je pod trdige delo naših prednikov in celo nas samih. Zemlja, na kateri smo, je naša že trinajst stoletje. Spominimo pa se tudi na to, da so nam tuji dostikrat kraljici pravico do nje. Med nas je prihajalo tuje plemstvo in tuje meščanstvo. Ta stanovca pa bi počasi izumrla, da ne bi bila skraka svojih moči iz zemlje, da ne bi bila vrnkvalna roke naših ljudi. Slovenec je že dostikrat pisal o postanku plemiških rodin na naših tleh in dokazal, da se je skor po vseh, ki so gospodarile pri nači v zadnjih stoletjih, pretakala slovenska kri, da so bile to prav za prav slovenske rodbine, čeprav z zvezčimi nemškimi imeni. Prav tako je bilo tudi meščanstvo v naših mestih slovensko, čeprav je govoril nemški. Boljši clokev je govoril nemški, čeprav je bil Slovenec. Se celo prei začetniki naše kujizernosti so med seboj govorili nemški, na ulici in domu. Slovensko konverzacio je uvedel na cesti šele pred dobrimi 70 leti Navratil. In kako so tjudje gledali za njim: meščansko občetno clokev, pa govoril slovenski! (Prav tako, kakor je za Goetheja med nemškim izobraženstvom že vladala francosčina.) Od tedaj se je pričelo borba slovenskega jezika ludi za mojo jasnost, ki ni obsegena v knjizernosti. Slovenski pravaki, ki so po taborih gemeli za pravice slovenskega jezika, so sicer se vzgajali svoje otroke nemški, pa ludi to so počasi opuščali. Na celih poljih je nastopalo borbeno slovensko in prieč oblegati mesta. Tedanje meščanstvo, čeprav slovenskega rodu, pa se ni hotelo kar tako udati temu valu slovenska, opirajočega se na podeželsko ljudstvo. Borba za slovenski jezik je bila na dan prav za prav borba med odmiračnim ponemčenim meščanstvom in posocijem, z desete prikajajočim rodom meščanstva, ki je hotel ostati — preč v zgodocini — slovenski. Le spominimo se, koliko so naši tjudje pretrplili radi nemškutarskih turnerjev. Ne eni strani meščanstvo s svojimi napadatnimi turnerskimi četami, uživajočimi rso podpore političnih oblasti, na drugi strani mlado, borbeno slovensko, odločeno, da odzaga s svojega naravnega telesn odpadno meščanstvo in ga nadomestiti z njemu zvezlim meščanstvom. Ze ob koncu prejšnjega stoletja je bil na birsenu Kranjskem la boj odločen — esa mesta, razen Kočevja, so postala nosa, izzivajoči turnerje so kmata po krvatu dogodku na Janeših oblogri. Ni pomagala esa podpora avstrijske vlade. Pa že smo okoli leta 1908. prvič oblegli Maribor, Celje, Ptuj. Tudi te ne bi bilo prevrata, ki bila na mesta že sedaj slovenska ali pa bi se njihovo nemščevje prav obupno branilo. Iz morda bi v krakem priceli oblegati tudi Celovec in druga odpadna mesta na naših tleh. Kar so pomenuje Janče za neslavno uniuranje učencursta in turnerjev na Kranjskem, to bi ponemčili dogodki I. 1908. za turnerje na Stajerskem. Volja podeželskega, slovensko zavednega prebivalstva je znagnovala porsod. Prevar je pospešil ta razvoj, le na Koroskom je nezrečni plebiscit nesrečno zavrl v potisni Slovensko v dejanju.

Tak je bil razvoj. Slovensko je bilo tu že trinajst stoletij. Ni slo v tej borbi v glavnem za deselo in ujeno prebivalstvo, ki je bilo slovensko, šlo je za to, da dobimo slovensko meščanstvo. Danes ga imamo. Turnerjev in nemškutarskih izzivalev ni več in ni več nevarnosti, da bi se dotok prebivalstva v mesta ponemčeval in postal nezrest svetuji.

Pijancem na prste!

Alkohol, povzročitelj raznih neprijetnosti.

Kočevje.

Pred kratkim je domov grede popivala po gojnini do gostilne neka družba v sosedini vasi.

Prijadrali so tudi precej vinjeni v gostilno G. Brez vsakega vzroka je potegnil eden izmed drube nož in klical na korajko. Gostje, ki so bili od preje notri, so se preplašeni odstranili. Plačati do moral gostilnicarju steklenice, pri itd. Gotovo se pa še dottični ne zaveda, kakšna kazenska je še čaka od okr. načelstva. Okr. načelstvo je dalо svoj šas za takšna dejanja zelo ostre kazni. Najmanjša kazenska je 250 Din. Uboga družina z otroci!

Se huj je bilo v nedeljo 9. nov v vasi Mašovnik. Tam so imeli vaščani veselico »domači prazniki«. V neki gostilni je prislo do pretepa med vaščimi možnimi in fanti. Prav zares in pošeno so se udarili. Vzrok: alkohol. Tudi za to nedovoljeno bokanje bodo placiči zdravnika, gostilnicarju pa steklenice in mizar bo tudi nekaj zaslužil. Poleg tega pa zoper kazensko načelstvo. Ker je to bila vaška veselica — za vas vas, bodo najbrže dobili vaščani tisto pokoro, kot svoj čas S. vas. Za določeno dobo ne b sišati harmonike ali gramofona o gštih, ne b plesa in drugih zabav. Sedaj, ko bo kmalu adventni čas, bo ravno prav.

Koledar

Sobota, 15. novembra: Leopold (Levko), kralj: Jederl, devica.

Osebne vesti

= Z redom Jugoslovanske krone V. stopnje je bil odlikovan Ivan Primožič, učitelj na Koprivniku.

= Izpit je napravil za čin aktivnega nizjega vojnega tehničnega uradnika 4. razreda tehničar Zdravko Blau.

= V višji tečaj konjeniške šole sta sprejeti med drugimi konjeniški kapetan II. razreda Oto Eggersdorfer in konjeniški poročnik Zdenko Strelec. Na službo v avtopoveljstvo ministrstva vojske in motornice so prevedeni pehotni podporočnik Vinko Ružič ter Ljudevit Ulčnik in topniški podporočnik Ljubo Rupnik in na službo v avtopoveljstvo I. armiške oblasti pehotni podnarednik Ivan Koželj, Vladimir Šepc in Vincenc Rajmajer.

Mala kronika

= K poročilu o konferenci z ministri v Celju. V >Slovenec< dne 12. t. m. smo poročali o konferenci z zg. ministri v Celju ter omeniali tudi zahteve, ki jih je predložil g. župnik Ivan Vogrinc, načelnik gornograjskega cestnega odbora. Nekateri teh zahtev pa so bile v >Slovenecem< poročeni nebotično podane. Zato ugotavljamo danes, kaj je zahteval g. župnik Vogrinc v imenu gornograjskega okraja: Omenil je železniško zvezo iz Gornje Savinjske doline v Gornjo Savsko dolino čez Gornji grad, Kamnik, Kranj, za katero progo se tako potegujejo in imajo načrt zanj izdelane. — O Trojancih in Domžalah nihče ni govoril. Gospod župnik Vogrinc kakor zastopnik Gornjega grada vendar ni mogel biti za progo čez Trojane — Domžale.

★ Zveza bivših salzijanskih gojencev ima svoj reden letni občni zbor v nedeljo, dan 16. t. m. ob 9 na Rakovnici.

★ Uprava banovinske spošne bolnišnice v Ljubljani opozarja vse prizadete v njih lastnem interesu, naj nikar ne posilja tuberkulozni hiralcev in bolnišnico, ker jih zaradi pomanjkanja prostora in obstoječih predpisov ni mogoče spretneti — Ravnateljstvo banovinske spošne bolnišnice v Ljubljani.

★ Podzravi uredujšči >Slovenec<. Zorka Saksidova, hčerka našega narodnika na Opernički cesti v Ljubljani nam je poslala viterj Ljubko vijočko, ki jo je odigrala na domaćem vrtu. Lepa hvala za prijazno pozornost! — Mali 8 letni Kertinov Stanek je 12. t. m. natrgal na domaćem vrtu šopek vijočko in malin ter nam jih je pesel z velikim veseljem obenem s prav lepimi pozdravi iz Sv. Križa ob Krki. Lastnorodno je nabral, pa tudi lastnorodno podpisal. Bog ga živi vlega fanta, ki naj bo vsekakor ponos svojega očeta, vrl krščanski Slovenec! Hvala ti mali Stanek!

★ Natečaj. Vojška akademija za mlad žoš potrebuje enega hohn arsiga profesora za vojno pedagogiko. Kot kandidati za to mesto pridejo v posev profesoři državnih gimnazij ali realki odnosno vseutiski, bodisi da so aktivni ali že vpočljenci. Poleg tega je potreben en honorarni profesor za italijanski jezik. Za to mesto se lahko potegujejo istotno aktivni ali vpokojeni profesori srednjih šol ali univerz. Prejšnje je poslati do 20. novembra Upravi voj. akademije v Belogradu.

★ Tudi Bohinjci se potegnili cigani. Pris' je v Bohinj večja skupina ciganov — prodajali so kljušeta, zraven pa goljuljali. V več kraju so proslili ludi, da bi jim šli za krsne botre in botrice — a da jim morajo na preplačati 500 Din — če pa nimajo, da bo dovolj tudi 100 Din, ker bodo cigani samo to česa noč dali pod glavje in bo utraj 500 Din. Nekateri so to verjeli in jim plačali 100 Din. Ko so pa čez nekaj dni šli za »botre in botrice«, cigani o krtih niso nič vedeli in so jo popihali še predno je stvar prisla na uho oroznkom. Kdaj se bodo vendar ljudje spomnitovali.

★ Dražba orožja. Ljubljansko okrajsko načelstvo razglasila: Dne 4. decembra od 9 dalje se bo vršila v vezi okrajnega načelstva v Ljubljani, Hrenova ulica 11, javna dražba za orožje, katero je bilo odvzeto po členu 22 in 40 zakona o posesti in nošenju orožja in čl. 55 pravilnika k temu zakonu, kakov tudi orožje, katero se hrani že več časa pri podpisanim okrajskim načelstvom in sicer: lovski puški eno- in dvosevki, karabinke, flöbertovke, pištole, samokresi itd. K dražbi bodo pripuščeni koncesionirani trgovci z orožjem, ki se izkažejo s koncessijskimi listinami in osebe, ki se izkažejo, da imajo veljavne orožne liste, ali pa dovoljenje za nabavo orožja. Zdražilec mora plačati predpisano takso po tarifni postavki SI taksnega zakona.

★ Lov na Smarni gori. V nedeljo 16. novembra bo na Smarni gori večji lov s pogonom V izogib kakim eventualnim nezgodam so turisti v lastnem interesu naprošeni, da se ta dan poslužujejo samo markirane poti, ki vodi iz Tacna na vrh.

★ Otroci naše ljube Gospo, roman po Anđersenu, ki je izhajal v podlistku >Nedelje<, je izsel v ponatis. Povest je izredno živahnja, prestavljenja v razmere na Stajerskem-Koroskem. Vsaki knjižnici in vsakemu, ki ljubi lepo povest, bo knjiga dobrodošla. Komisijo založbe ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Cena knjige bo 8 Din. Vezani Din 15, vezani Din 26.

★ V obliki ga rosite. Deset pesmi za adventni čas. Za mešani zbor zložil Matija Železnik, založila Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Pričujače pesmi so ljubke, nježne in pevne. Vsak zbor, boljši ali sibkiši bo našel za svoje razmere v tej zbirki primerih pesmi. Posebno še opozarjam na adventne Marijine pesmi, ki smo jih zelo pogrešali in bodo pri zorničah kar na bolj dobrodošle. Tisk (litografiran) je tako lep in razločen, da za pravim tiskom kar nič ne zaostača. Za bližavoči se advent zbirko našim zborom najlepše priporočamo.

★ Zvoniti po toči — prepozno; točiti po žrebanu za opravo — prepozno! Kupi torej pravčasno par sreček >Domači sluški< po 5 Din. Dobe se v tračkah in pri Zadrugi >Sluški dom<, Ljubljana, Semeniška ul. 2-II.

★ Varčevanje je v današnjih težkih razmerah posebno važno. Z materialom je treba varčevati, kakor tudi v vsemi ostalimi dobrinami. Uvidevajoč važen princip, se je Jugosl. Odol. ake, društvo odločilo, da kupuje od sedaj dalje od občinstva prazne Odol steklenice po njihovi polni ceni. S tem je Odol, to važno sredstvo za higijeno ust, pofinjen. Od 1. novembra kupujejo vse odgovarjajoči trgovine prazne Odol dvojne steklenice za ceno 250 Din za komad, prazne Odol velike steklenice za ceno 150 Din za komad, prazne Odol male steklenice za ceno 1 Din za komad. Našim čitalcem priporočamo za to posebno pažnjo.

★ Utopljenega štiriletnega Zvonkota nismo našli. Kdor bi ga našel, se naproša, da sproči proti nagradi. Anton Štef, Kranj, telefon št. 24.

★ Darnite Podpornemu društvu slepih, Ljubljana. Pod Trančo 2.

ZIMSKE OBLEKE
raglane, suknje, trencheate in usnjate suknjice kupile najceneje pri

Konfekcijski industriji

JOSIP IVANIČ, LJUBLJANA, Dunajska cesta 7

Litija

Dražba lava. V pondeljek pride na javno dražbo občinski lov Trebeljovo v Izmeri od 2017 hektarjev. V Iltiškem okraju je to najobsežnejše kovišče, poleg tega pa je tudi obilo divjadi in vjem. Posebno dobiti je srnjadi, zajevci in divjadi petelinov. Na lov pride tako s postaj Laze, Jevnica in Kresnice. — Dražba bo na okrajnem glavarstvu 17. nov. ob 10 dopoldne. — Vzkrilena cena Din 7500, kavojna Din 7500. — Kakor ču'emo, voda za ta lov med lovskimi krogovi v Ljubljani, kakov tudi na deželi obilo zanima.

Domžale

Krasno vreme je nastopilo po zadnji burji. Zrak in planine so čiste kakor kristal. Že dolgo časa ni blj zračni pritisk takoj visok kakor te dne. V četrtek je kazal Ilakomer 788 mm nadmorske višine ali 761 krajevne, kar je za naše kraje nekaj izrednega. Kmetje imajo sedaj najlepšo priliko praviti se steljo za zimo. Lenartov pregorov se urešuje: pravi namreč, že je na Lenartu se lepo, si lahko tudi najbolj zanikarni kmet nabavi steljo za zimo.

Mladina v našem zavetišču se pripravlja za uprizoritev Golijeva mladinske igre >Petrčeve poslednje sunje<, katere bo vprzorila prihodnji mesec v Državnem domu.

Nogometna tekma med SK Disk in SK Preporod je v nedeljo popoldan ob pol 8 na igrišču.

Pričakovati je napeto igra.

>SLOVENEC<, dne 15. novembra 1930.

Ljubljana

O šišenski cerkvi

Od nekdaj so Ljubljanci smatrali Šiško že za »deželo«. Marsikateri ne ve, da je Šiška del naše bote Ljubljane. Zadnjih pet let so zrastle kot gobe po dežju ceje vrste novih stavb. No sedaj upamo Šiškarji tudi na večji obisk naših semečev iz centra, ko jim bo na razpolago kakor pravijo, že na poletje novi tramvaj. Sicer po zasebni inicijalki imamo pogosto avtobusno zvezo s centrom, in ni ravno predrago če si hoča ogledati novo cerkev — umotvor arh. g. Plečnik. Leto zagledaš že od daleč, da so agilni o. franciškani prejeli v dograditev prav svojevrsten zvonik. Delači bolj na korajžo — prav malo nadležni — kakor sem slišal, niti ljubljanska občina ni razven enkratnega malenkostnega zneska 20.000 Din dala kakve izdatnine podprtje. Do sedaj je stala cerkev en 3 in pol milij. dinarjev. Dosedanja prispevki občine ne dela čisti načeli beli Ljubljani. Vsa ena ničla bi mogla priti k zgornji številki in sicer par let po vstopu v proračun našega mesta. V cerkvi opazis, da je g. p. Blaž prevzel razvoj cerkve, sicer pa je v zgodnjih letih zaslužil.

Preizkušal ga je remizni mojster. Tramvaj je vozil po Zaloški cesti. Obenem pa so priceli razdirati voz štev. 14 in ga preplekavati v mestnih barvah. Ne bo dolgo pa bodo vsi tramvaji v Ljubljani le bivo' zeleni.

○ oljšanje dolenskega tramvaja. Največ

pritožb proti dosedjanemu tramvajskemu prometu v Ljubljani in proti njegovem počasnosti in nerodnosti se je nanašalo na dolenski tramvaj. Sprva so vozili po tej proggi 4 vozovi, zadnja leta pa le trije. Treba je bilo dolgo čakati na vozov in iti so zopri morali dolgo čakati na izogibaličnih nasproti vozovih voz. Sedaj, ko gradijo nove tramvajske proge, so hkrati priceli izboljševati tudi dolenski tramvaj. Poročali smo že, da so zgradili na Karlovški cesti novo izogibaličo, malo nižje proti mestu. Staro pa so že odstranili. Sedaj gradijo na Dolenski cesti med železniškim prelazom in strelščem novo izogibaličo. Potnik morajo sedaj seveda prestopati in iti preč prelaza. Ko bo zgrajeno novo izogibaličo, se bo promet na dolenski tramvaj vrnil na prej izogibalično vozilo. V slučaju pa, da bo železniška proga zaprla, bodo potnikti izstopili, nakar se bo tramvaj vrnil na dolenski kolodvor po nove potnike, na nasprotni strani prelaza pa bo že čakal voz, ki bo mogel takoj nadaljevati vožnjo. S tem bo promet na proggi znatno olajšan in bo odpadlo tisto večno čakanje potnikov, ki je tako zelo mu

Naše konzumno zadružništvo

Prvo delavsko konzumno društvo v Ljubljani objavlja svoj računski začinko za poslovno leto 1929.-30., ki neha s 30. junijem 1930. iz katerega je razviden nov napredok zadruge. Promet je dosegel imponantno vsoto 196 mil. Din. v primeri s 194 mil. Din. v poslovnom letu 1928.-29. Zaradi opustitve poslovalnice Semič je število članov padlo v zadnjem poslovnom letu od 10.371 na 10.358. Na koncu poslovnega leta 1929.-30. je imelo društvo 31 poslovalnic v primeri s 29 na koncu prešnega poslovnega leta. V teku preteklega poslovnega leta je opustilo podružnico v Semiču, na novo pa je odprlo dve podružnici: Ljubljana, Florianska ulica 5 in Rožna dolina III-2.

Bilanca izkazuje za 0.18 mil. Din deležev in 1.7 mil. Din rezerv (izni 1.16 mil. Din). Dobavitelji so v zvezi s povečanjem obsega društvenega poslovanja narasli od 1.67 na 1.88 mil. Din. Istočasno moramo zabeležiti razveseljivo dejstvo, da zadružnički treba imeti več toliko izposo, il karok v prejšnjih letih. Še 1. 1928. je imela zadružna pri Zvezni 3.2 mil. Din kredita, leta kasneje samo še 1.78 mil.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE z dne 8. nov. 1930. (Vse v milij. Din, v oklepajih razliku v primeru z izkazom 31. okt. 1930.) A-katija: Zlato in devize 320.7 (+33.7), tečajni razlike 826.8 (-14.7), posojila: menična 1338.4, lombardina 246.6, skupaj 1585.0 (+23.6); p-a-s-i-v-a: bankovci v obliku 5486.4 (-85.3), drž. hip. terjatev 81.9 (+23.3), obveznosti: žiro 758.3, razni računi 206.3, skupaj 964.6 (+104.5); ostale postavke neizpremenjene.

**

Vloge zagrebških in hrvatskih denarnih zavodov. Svoječimo so edino regulativne hranilnice v Sloveniji objavljale stalno četrletne izkaze o stanju svojih hranilnih vlog, leta 1927. pa so to opustile. Za celo državo je baniča objavljati stanje vlog Narodna banka. Nadalje je začelo tudi Združenje vojvodinskih bank objavljati celo mesečno statistiko vlog svojih članov, denarnih zavodov Vojvodin in Srema. Te dni pa je začelo objavljati svojo statistiko (četrletno) tudi Društvo denarnih zavodov v Zagrebu. Po tej statistiki so znašale hranilne vloge na knjižice in tek. račune pri zagrebških bankah konec leta 1929. 4151.1 milij., konec 1. četrti. 4198.2, 2. četrti. 4317.7 in 3. četrti. 4319.6 milij., od tega odpade na knjižice 3190.6, na tek. račune pa 1129.0 milij. Banke v ostali Hrvatski in Slavoniji (brez Srema) so imeli vlog konec 3. četrtletja 391.9 (2. četrti. 392.5), na tek. račun pa 48.0 (52.6) milij. Zagreb s celo Hrvatsko pa daje slednjo sliko: vloge na knjižice 3. četrtletje 3588.1 (2. četrti. 3564.9), na tek. račun pa 1181.6 (1192.7), skupno 4764.7 milij. v primeri s 4757.6 milij. konec 2. četrtletja 1930. Zeleti bi bilo, da po teh primivih začno objavljati podatke o gibanju vlog tudi druge organizacije bank in denarnih zavodov.

Borza

Dne 14. novembra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so se tečaji večinoma učvrstili. Promet je bil srednji. Privatno blago je bilo karok običajno zaključeno v devizi Trst, dočim je ostale zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključeni tečaji.) Amsterdam 2274.50 bl., Berlin 1345.50-1348.50 (1347), Bruselj 788.39 bl., Budimpešta 988.50 bl., Curih 1094.40-1097.40 (1095.90), Dunaj 795.68 bl., London 274.17-274.97 (274.57), Newyork 56.33-56.53 (56.43), Pariz 222 bl., Praga 167.17-167.97 (167.57), Trst 234.70-236.70 (235.70).

Zagreb. Amsterdam 2270.90-2276.90, Berlin 1345.50-1348.50, Bruselj 788.39 bl., Budimpešta 987-990, Curih 1094.40-1097.40, Dunaj 794-797, London 274.17-274.97, Newyork 56.31-56.51, Pariz 221-223, Praga 167.17-167.97, Milan 294.40-296.74.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6.94 mil. Din.

Belgrad. Amsterdam 2271.50-2277.50, Berlin 1345.50 do 1348.50, Budimpešta 987 do 990, Curih 1094.40-1097.40, Dunaj 794-797, London 274.17 do 274.97, Newyork 56.31-56.51, Pariz 221-223, Praga 167.17-167.97, Milan 294.40-296.40.

Curih, Belgrad 9.1280, Amsterdam 207.525, Atene 6.675, Berlin 122.90, Bruselj 71.95, Budimpešta 90.225, Bukarešta 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 72.65, London 25.055, Madrid 59.60, Newyork 515.925, Pariz 20.2625, Praga 15.295, Sofija 3.7325, Trst 27, Varsava 57.75, Kopenhagen 137.95, Stockholm 138.325, Oslo 187.95, Helsingfors 12.97.

Dinar notira na Dunaju (deviza) 12.56625, (valuta) 12.535.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tendenca za državne papirje je nadalje slaba. Promet je bil le v prouplini škodi in v 7% Bler. posojilu. Tečaji so v primeri z včeraj popustili. Med bančnimi papirji je bila zopet zaskl učenja Katalička po 34, v sredo pa po 35. Unionbanka se je učvrstila od 191 na 191.25. Jugobanka pa je učvrstila od 78 na 78.50 karneje pa popustila na 78.25. V industrijskih delnicah je bil znaten promet v delicah oske Šeferane, ki je bila na prej zaključena po 303, do konca sestanka pa je na a-s-a na 305. Nadalje je bil znaten promet v de nich Trboveljske, ki je bila v začetku borznega sestanka zaključena po 375, nato je popustila na 373, karneje pa se je učvrstila na 374 in 375.

Na belgrajski borzi je bil promet v dolarskih papirjih prav znaten, posečno v 7% Blerovem posluju.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 d., Praštediona 930 den., Kred. zavod 170-180. Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Ruše 280-300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86-87.50, agrari 51-53.50, voja škoda ar. 4.8.50-429 (4.8, 429), kasa 428.50-429 (428, 429), 12. 428.50-429.50, 2. 424 (brez kup.), srečke Rdeč. kriza 52 bl., 8% Bler. pos. 91-91.50, 7% Bler. pos. 81.625-82 (82), 7% pos. Drž. hip. banke 80.75-81.375 — Bančne delnice: Hrvatska 50 den., Kalo ika 33-34 (3!), Poljo 56-56.50 (56), Kreditna 96 den., Union 191.25 do 191.50 (191, 191.25), Jugo 78-78.375 (78, 78.50, 78.25), Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 8025-8100, Obrnja 36 den., Praštediona 930-935, Zemaljska 129-131. — Industrijske delnice: Nar. Šum. 35, Guttmann 133-140, Slaveks 50 den., Slavonica 200 den., Nišice 1000 bl., Danica 100-103, Drava 237 den., Šeferana Oslek 301 do 304 (303, 304, 300, 305), N. ml. 20 den., Osi. lejv. 197 den., Brod. vag. 90 den., Uni n. 90-110, Vevče 124 den., Ivis 40 den., Raguse 397-400, Oceania 210 den., Jadr. plav. 600 den., Trboveljska 374.50-375 (375, 373, 374, 375).

Belgrad. Narodna banka 8030-8075 (15 kom.), 7% inv. pos. 88, agrari 52.50-53, voja škoda 447.50-449, 12. 433.50-454, 6% begl. obv. 72.50 (100.000 Din.), Tob. srečke 26, 8% Bler. pos. 91.75

in letos je padla ta vsota celo na 1.54 mil., kar je razveseljivo pojav in kaže, da se stanje zadruge stalno izboljšuje. Tudi lani so hranilne vloge pri društvu narastile in sicer od 0.47 na 0.59 mil. Din. Zeleti pa bi bilo, da zadruža razvije še večjo propagando za varčevanje, kar je v njenem lastnem interesu.

Na pasivni strani bilance kažejo zaloge blaga znatno povisitev, saj se narasle od 5.36 na 6 mil., istočasno pa moramo poročati razveseljivo dejstvo, da so se dolžniki znižali od 0.75 na 0.72 mil. Din. Kolike koristi imajo člani od zadruge, je najbolj razvidno iz dejstva, da znaša za to poslovno leto 3% popust članstva 607.000 Din v primeri s 566.000 Din, oz. 480.000 Din v prejšnjih letih.

Izkupiček zadruge za blago je lani dosegel 2.5 mil. Din v primeri s 2.3 mil. Din v prejšnjem poslovnom letu. Zelo detajlitani račun dobička in izgube kaže, da gre največ izdatkov za plača (1.35 mil. v primeri s 1.2 mil. Din v prejšnjem letu).

Cisti dobiček znaša 67.168 Din v primeri s 54.944 Din v prejšnjem letu.

(1000 dolarjev), 7% Bler. pos. 81.50-81.75 (15.000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 81.75 (400 dol.).

Dunaj. Don. sav. jadr. 86.55, Wiener Bankverein 16.90, Creditanstalt 46.50, Escompteges. 157.40, Zivno 89.45, Union 23.75, Mundus 139.75, Alpine 20.40, Trboveljska 46.95, Leykam 3.90, Rima Murany 68.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 80-81. — Newyork: 8% Bler. pos. 89.50-91, 7% Bler. pos. 80.50-81.50, 7% pos. DHB 80.75-81.50.

Žitni trg

Na našem žitnem trgu je postal živahnejše, ravno tako javlja tudi Budimpešta prijaznejo tendenco. Posebno živahno je postal povpraševanje za koruzo. Danes se je nudilo za vlačilski blago že 70. To veliko naraščanje povpraševanja je nastalo radi večjih količin izvoza v Avstrijo. Pšenico kupuje predvsem Priv. izvozna družba, ki je menjala samo danes nakupila 600 vagonov blaga, kateri namenata izvoziti. Plačevala je po 140 za bavško blago. V ostalem so cene pšenice ostale v primeri z včerajšnjimi tečaji neizpremenjene, dočim se je koruza učvrstila.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 2 vagona pšenice, 1 vagon ječmena, 55 vagonov koruze, 9 vagonov moke, 5 vagonov otrobov. Tendenca neizpremenjena.

Sombor. Pšenica bač. Tisa šlep 80 kg 140.50-142.50, bač. okol. Sombor 78 kg 125-130 slav. 78 kg 122.50-127.50, oves bač. 142.50-147.50, ječmen bač. 64.65 kg 97.50-102.50 60/70 kg 135-145, bar. 70 kg 160-165, koruza bač. stara 90-95, Dočna šlep 95-100, bač. nova posušena 25-30, garant. 57.50-62.50, dec. jan 62.50-67.50, tižol bač. učančni 240-250, mrež. 135-145. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca narašča. Promet: 400% na vagona.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet majhen. Pšenica marec 15.26-15.29, zaklj. 15.28-15.29, maj 15.36-15.39, zaklj. 15.37-15.38, rž marec 9.10-9.22, zaklj. 9.16-9.17, koruza maj 11.87-11.91, zaklj. 11.87-11.88, tranzit maj 9.63-9.65, zaklj. 9.64-9.66.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: dva vagona buk. hlodov, 2 vag. buk. drv. Tendenca neizpremenjena.

Povpraševanje je za buk. plehe, nar. obroblj. 27 mm 2 kbm., 40 mm 1500 kbm., 60 mm 1500 kbm., za buk. metlišči 27-27 mm od 1 m dalje. — Ponuja se pa več tisoč komadov božičnih dreves 1-3 m.

Zivina

Mariborski avrinski sejem. Na marib. svinjski sejem 14. t. m. je bila prigrašenih 319 svinj in 4 koze. Cene: mladi prašiči 5-6 tečnov 75-100, 7-9 tečnov 150-200, 3-4 meseca 250-350, 5-7 meseca 400-450, 8-10 mes. 550-650, 1 leto 900 do 1100, 1 kg žive teža 10-13, 1 kg mrtve teža 15-16. Prodanih je bilo 200 svinj. Koza ni bila prodana nobena.

Hmelj

Nürnberg, 14. nov. kk. Danes je bilo pripravljeno na trg 100 bal., prodanih pa je še samo nekoliko postavki srednjevrstejnega hallertauskega hmelja po 70-75 mark. Za izremki ki hmelj danes sploh ni bilo nobene kupljene. Cene so ostale neizpremenjene.

Maribor. Včerajšnji temelj blaga na zadružniškem zadržališču.

Iz zadržniškega registera živinoreškega zadržališča v Predvoru nad Kranjem, r. z. z. o. z. Hranilnica v poslovnici na Bohinjski Beli, r. z. z. o. z. nadalje so bile vpisane izp. emembre v načelstvih sledenih zadrug: Kmečka hranilnica in poslovnica na Igu, r. z. z. o. z. n. z. Stavbna zadruga De'avskih domov, r. z. z. o. z. n. z. Hranilnica in poslovnica v Selnicu ob Dravi, r. z. z. o. z. n. z. Mlekarška zadruga v Vodicah, r. z. z. o. z.

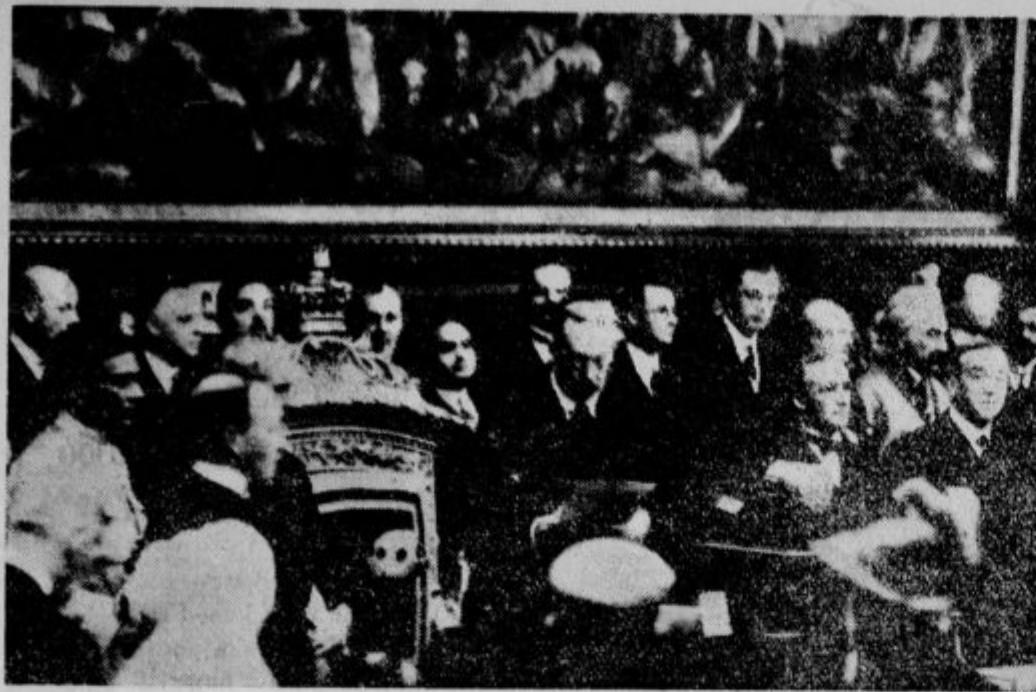
Iz službenih objav

Potrjena prisilna poravnava. Franc Frangsch nasl. Rupert Jeglič, železnična v Mariboru, lastnika Jegličev Marfa, za 25%.

Vpis v zadržniški register živinoreškega zadržališča v Predvoru nad Kranjem, r. z. z. o. z. Hranilnica v poslovnici na Bohinjski Beli, r. z. z. o. z. nadalje so bile vpisane izp. emembre v načelstvih sledenih zadrug: Kmečka hranilnica in poslovnica na Igu, r. z. z. o. z. n. z. Stavbna zadruga De'avskih domov, r. z. z. o. z. n. z. Hranilnica in poslovnica v Selnicu ob Dravi, r. z. z. o. z. n. z. Mlekarška zadruga v Vodicah, r. z. z. o. z.

Kranj

O Laverju in drugih slikarjih bo predaval g. konservator dr. Štefle na 1. prosvetnem večeru danes 15. t. m. ob 8 zvečer

Radioslika angleško-indijske konference, ki jo je otvoril kralj Jurij. Desno od kralja sta državni tajnik za Indijo, Benn, in pa angleški zunanjji minister Henderson.

ZVEZDARNICA NARODOV

Nemški učenjaki so sprožili misel, da se s pomočjo vseh narodov zgradi orjaška zvezdarnica, ki bi bila enako dostopna raziskovalcem vseh narodov sveta. Opremljena naj bi bila zvezdarnica z vsemi najmodernejsimi in najdovršenejšimi pripomočki. Za uresničenje te misli so potrebne seveda ogromne vsote, katerih del je že zagotovljen.

Sedaj je na potovanju po Španiji znameniti dunajski raziskovalec planetov prof. dr. K. Graff, da se ozre po primerem mestu za zvezdarnico. Novi observatorij bo moral stati kolikor mogoče visoko, najbolje na kaki gorski planoti, kamor ne segata ne dim n prah oblijdenih krajev, ki bi motila pogled v vesmirje. Na drugi strani pa mora biti zvezdarnica v neposrednem stiku z mesti, odkoder more dobivati znanstvene pripomočke in življenske potrebuščine za raziskovalce in osobe.

Na takih idealnih mestih so zgrajene večini ameriške zvezdarnice; observatorij Mount Wilson, Jerkes, Lick in Flagstaff se dvigajo na gorskih planotah. Vprašanje je, kje se bo našlo primerno mesto za novo mednarodno zvezdarnico: v Španiji, Južni Afriki ali kje drugod?

Duša nove zvezdarnice ima bili prekrasen zrealni daljnogled, ki ne bo nič zaostajal za

sedaj največjim daljnogledom na svetu, ki ima 2 in pol metra v premeru in je last Mount Wilsonove zvezdarnice. Daljnogled tehta štirite tone in sloni na stojalu, ki ga je izdelala ladjevna, v kateri so v svetovni vojni gradili ameriške vojne ladje. Teoretično zmanjšuje ta daljnogled daljave za pettisočkrat, tako da bi bilo mogoče z njim na luni razločiti predmete, ki bi dosegali veličino velikih katedral, na Marsu pa mesta, ki bi bila približno tako velika kakor Newyork. V praksi pa se te teoretične možnosti zaradi nemirnega zemeljskega ozračja ne dajo izkoristiti ter se je treba zadovoljiti z osemsto- do 1200 kratnimi skrajšavami.

Podoben teleskop ima dobiti tudi nova zvezdarnica, le da bo bistveno izboljšan. Zrcalo daljnogleda natureč ne bo vloto iz stekla, marveč iz kremenovega kristala. Ta snov je mnogo manj občutljiva za topletne izpremembe kakor steklo. Zrcalo orjaškega Wilsonovega daljnogleda je npr. tako občutljivo, da že bližina človeškega telesa ali človeška sapa kalita pogled.

Slednjič je ob tej priliki vredno omeniti, da izdeluje mojstrski ameriški optik Ritchey novo velikansko zrcalo za daljnogled, ki bo imelo pet metrov v premeru!

Tisti, ki jih na indijski konferenci ni (od leve na desno): Pandit Motilal Nehru, vodja ind. narodnega kongresa; Sarojiji Naidu, voditeljica indijskih žena; Mahatma Gandhi, voditelj indijskega osvobodilnega gibanja.

Grešni kozel

V ameriški angleščini se ta najnovejši službeni čin v hierarhiji velikih trgovin imenuje vsekakor drugače, a po zmislu je uslužbenec tega čina pač »grešni kozel«, to se pravi človek, ki mora vzeti nase vse grehe, ki se zgode v trgovini na račun kupovalcev. In takih grehov tudi v solidnih trgovinah ne manjka in tudi med kupci nikoli ne manjka takih, ki se za svoj denar ne dajo imeti za norca in če so slabu postreženi, odločno protestirajo in zahtevajo odškodnino. V takih slučajih treba poklicati nekoga, nad komur more kupec stresi vso svojo nevoljo. Načelniki posameznih oddelkov te uloge seveda ne prevzamejo radi, in tako so v Ameriki uveli službo »grešnega kozla«. Mister Ellis — tako ali podobno mu je ime — ima svoj pult, za katerim čaka, dokler ga ne poklicuje. Aha — načelnik optičnega oddelka že kliče po telefonu: »Mister Ellis, pridite takoj gori. Morebiti boste nekaj požreti!« »Gori« stoji temnozročna dama. Kupila je bila barometer, ki pa ob najhujših nalivih kaže lepo vreme. Kakšen način je to — prodajati nerabne barometre? »Mister Ellis«, ga nahruli načelnik že od daleč, kako ste mogli dami kaj takega natvezi? Ali niste opazili, da mehanizem ni v redu? Mister Ellis ni bil nič opazil, niti tega ne, da je pri celi reči docela nedolžen. Služba je služba! Tudi kupovalka ni nič opazila. Predvsem tudi tega ne, da ji je bil stregel nekdo drug in ne mister Ellis. Pač pa sedaj opaža, kako je mister Ellis ves potrt in kako se plaho opravičuje. Gospo prevzema čut zmagovalja in s tem bi bila stvar pravzaprav opravljena.

Ijena. Toda ne! Tako odlična tvrdka ima svoja trdna, stroga načela. Načelnik mrko zgrozi mistru Ellisu: »Dobro veste, da imam pravico, da vas na mestu odpustim iz službe. Ali pa vsaj zahtevam od vas odškodnino in vam jo enostavno odtrgom od plače.« Gospo se pri teh besedah — človek ima vendar sreči! — hudo vznemiri in hiti tolaziči: »Ne, ne, zaboga! Tako nisem mislila. Dajte mi brž drug barometer in svar je končana. Vaš uslužbenec na noben način ne sme zaradi mene trpeti škode.« Mister Ellis se blaženo smehlja in zatrjuje, da se kaj takega nikoli več, nikoli več ne bo prijetilo. In z globokimi pokloni izgine — dokler ga znova ne pokličejo.

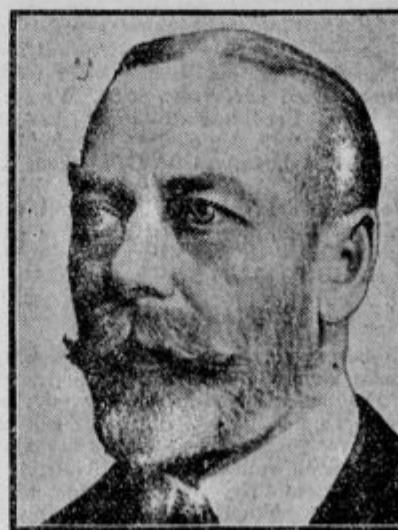

Težki izgredi med narodnosocialističnimi in socialnodemokratskimi dijaki v Berlinu.

RIBJE OLJE
sveč norveško, priporoča
drogerija **KANC.** Ljubljana — Maribor.

Prastanovač Amerike

Angleški raziskovalec Erich Thompson je prišel do zaključka, da sta bili nekoč Amerika in Azija zvezzani po ozkem kopnem. Po ti poti so prišli prvi ljudje v Ameriko. Ti prvi osvajalci so bili v sorodstvu z zapadnoevropskim paleolitičnim človekom. Selitev se je morala izvršiti v kvarterni dobi. Toliko je bilo, da je bila v Ameriki že pred 3000 leti starja kultura, in sicer v Mehiki. Nekaj edinstvenega v zgodovini je dejstvo, da so Mayi okoli l. 870 po Kr. proustoljno zapustili svoja visokokulturna mesta in odrinili v Yucatansko divjino. Polagoma je tu nastala nova država, ki so jo potem zavojevali Mehikanci. Zakaj je ta narod zapustil svoja lepa mesta, ni znano, a raziskovalec Thompson meni, da je bila zemlja tako izčrpana, da ni mogla več prehranjevati prebivalstva.

Angleški kralj Jurij, ki je otvoril indijsko konferenco.

Posredovalnica služb za dame

Po mestih se še ne manjka gospa, ki bi jim iz potrebe ne bilo treba ničesar delati. Premožne so, gospodinjstvo jim vodjo posli, otroci so že veliki in ne več navezani na njenega nego in skrb. S čim naj ubijejo preostajajoči jim čas: z obiski, nakupovanjem, igro? Za take dame so otvorili v Berlinu posebno posredovalnico služb. Toda ne služb, v katerih bi site vrane odjedale kruhi lačnimi, marveč o to neplačane, častne lužbe. N. pr. more dame sprejeti skrb za eno ali več sirot, za odpuščene kaznjence, varušto itd. Pa tudi službo te vrste: Neki mlad, oslepel jurist bi nujno potreboval nekoga, ki bi mu par ur na teden brezplačno — reven je! — čital iz znanstvenih del. Evo krasne prilike za dame, ki ne ve, kam bi s časom.

Zaro aga - slepar?

Naši čitalci se gotovo spominjajo Turka Zaro age, ki je kot »najstarejši človek na svetu« odpotoval v Ameriko, da dela tam propagando za »suhost«. Zaro aga pravi, da je star 156 let in tudi njegove listine se glase tako. A ameriškim zdravnikom Zaro aga in ta starost nista hotela v glavo. Pa so se dogovorili in si turškega Metuzalema drug za drugim ogledali od blizu. In njihova sodba se glasi tako, da je mož nedvomno prekoračil 70. leto, da bi bil pa zagledal luč sveta pred pol-drugim stoletjem, izključujejo. Turek pa si svojih let, na katerih sloni vsa njegova slava, ne da vzeti, in vztraja na tem, da je bil rojen leta 1774.

Najlepše darilo

za vsako gospodinjo je kuhinjska posoda Dobis je v aluminijuju od najmanjšo »o največje veselosti, dalje v emaju v raznih barvah in kvaliteti, najugodnej in v največji izberi pri tvrdki z elezino.

STANKO FLORJANCIC
Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

Kulturni obzornik

Razprave

Pred kratkim sta izšli v enem, 521 strani obsegajočem sešitku, 5. in 6. kniga znanstvenega obzornika Razprave, ki jih izdaja Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani. Zdi se mi umesno, da opozorim širšo javnost razen na Skokov spis o Držiščem Plakiru. Rado čicev razbor Zgodovine Srbev Frana Pejačevica, Oštirjevo razglabljanje o maloazijskem Termialu in na Sovrtev donos k tekstovni kritiki Senekovih pisem ad Lucilium, še zlasti na tiste objave, ki očeljujejo slovensko kulturno in literarno zgodovino ter utegnijo zanimati najširši krog čitateljev.

Zgodovinar dr. Milko Kos raziskuje kdaj so Slovenci dospeli do zapadne meje v Benečiji ob Tagliamento, ali so šli preko današnje ezične meje in se kasneje mogče umaknili ter katere okoliščine so določevale postanek meje med romanskim in slovanskim življenjem. Te probleme rešuje v dobi propadanja rimskega cesarstva in nastajanja novih državnih tvorb v Benečiji ter pride do zaključka, da so Slovenci v VII. in VIII. stoletju stvorili tisto jezikovno mejo, ki je določeval longobardski vojaški limes, ob katerem so se razbili vsi slovenski navali, in ki je ostala v glavnem na isti črti do najnowše dobe.

Literarni historik dr. Fran Kidrič skrbno sledi in gradi Razvojno linijo slovenskega preporoda v prvih razdobjih. S posebno vremeno in prodirnostjo razbira vso dolgo vrsto momentov, ki so počačeni s splošno avstrijsko zaostalostjo o ovirali slovenski literarni razvoj okoli srede XVIII. stoletja zelo, da so bili potreben za razmah vskršne literarne delavnosti posebni novi impulzi. Nato osvetljuje vse one drobce, prispevki građiva pri Alasiju, Schönlebnu, Valvazorju in dr., ki so mogli nadaljevati izoblikovanje vzbujanja slovenske in slovanske zavesti izza XVI. stol. v smislu narodnega edinstva, kultu ne skupnosti in medsebojnih informacij. Končno zaključuje stopnjo razvoja preporoda s Popovičem okoli 1750, ko začeno pospeševati proba o močne sile in nove ideološke struje, prihajajoče od zunaj. Nadaljevanje te razprave Dobrovški in slovenski preporod je pravkar v tisku.

Dr. Lončar objavlja prvi, deskriptivni del problema Dragotin Dežman in slovenstvo. Še do danes ni jasna in zadovoljivo rešena narodno-politična preobrazba enega najmarkantnejših in najspodbujnejših mož, ki je bil po svojih talentih in zmožnostih naravnost določen za vodstvo slovenskega roda, a dasi je odkril v slovenski domovini iste napake in nedostatke kot Levstik, vendar ni postal drugi Levstik. Namesto da bi šel pogumno v boj zoper patriarhalno mrvilo, neprogramatičnost in kučno ne začlost novičarjev, zoper dilettantsko znanstvo, ki sta ga uganjala Trstenjak in Hicinger pod Costovim okriljem, ter za svobodo kritike in svetovnega nazara, je obupal, izgubil smer in se opril nemške kulturo. Preobražen prirodonovca in politika Dragotina Dežmana iz Slovencev v Slovance v nemškega Kranca in avstrijskega ustavoverca Karla Deschmanna se je po večletnem razvoju dovršil v dunajskem parlamentu leta 1861, ko je javno izpovedal, da smatra slovensko gibanje v formirjanje naroda za utočiščo sanjo, slovensko zemljo kulturno in zgodovinsko za pravo nemško deželo in rešitev Slovencev iz kulturne zaostalosti le v nemškem ezičku in nemški kulturi. Auditorni del tega zanimivega je izide kasneje.

Najzanimivejša sta dva spisa dr. Ivana Pratičeta. V daljšem objavlja vseslovensko obdelavo slovenskega kulturnega in literarnega življenja in dela v nasplodovitejšem letu 1868, ki ga presoja z vidika bojev Mladoslovcev s Staroslovencem. Stritar, literarni pedagog mladih, prevzame vodstvo s kritičnimi pismi v družbi z organizatorjem Jurčičem ter ideološkim voditeljem Levstikom z almanahom Mladika. Levstik preosnuje Dramatično društvo in Sokola, medtem ko se ostala dva trudita nadaljevati Glasnik kot izrazito glasilo mladih. To leto pa je tesno združeno trojico razvilo, ker se je Jurčič v najhujših dneh življenjske krize zatekel k novinarstvu in pustil na cedilu Stritarja, Levstika in Mladika, kar je najbolj užilalo Stritarja. — V drugem spisu nam riše nova leta življenja Ljubljanskega zvona, opisuje tedanje literarno življenje in politične boje, odkriva skrite prepire in leže med izdajatelji in sodelavci, zasleduje politično trenje, ki je razvilo literarno četo, ker so se literati aktivno postavili v službo političnim strankam. To je eni strani rodilo nov politično-leposlovn list (Hibar-Tavčarjev Sloven), ki je zasopal vseslovensko in vseslovensko pojmovanje p oti samokranjskemu, na drugi strani pa je Levčeva disponitor za vladno stranko odbija sodelavce in naročnike od Zvona. Sele ko je bil list že na robu propada, je urednika Levca streznil Šukljetov in njegov propad pri kandidaturah in prisluh v sprave med narodnimi radikalci in vladnimi čestnikarji. — Oba spisa sta zgrajena na povsem novem gradivu dosedaj še neuporabljene številne korespondence in zlasti v letu 1868 ne bo mogel ničesar še kaj bistvenega pridati.

Zbornik je bogat odličnih in tehničnih znanstvenih razprav in narodnih ved, da je ponos izdajateljem in sodelavcem in čast slovenskemu znanstvu v tujini.

*

Štefan Lazar: Kraljica Ester. Roman. Iz madžarske prevedel Fr. Kolenc. Murska Sobota, 1930. Samozaložba. — Kolencu poznamo po povesti iz časa svetovne vojne, ki je izšla pred dobrim letom dni, kot preprostega pisatelja, ki nima izrazitih umetniških ambicij, marveč hoče nadaljevati tradicionalno ljudske povesti. Njegove pisateljske sposobnosti se pa nikakor ne morejo meriti z našimi priznanimi pisatelji ljudskih povesti. Pravkar je v samozaložbi izdal prevod romana »Kraljica Ester«, ki pa ne zaslubi pohvale. Roman nam neznanega madžarskega avtorja Lazaria (vsaj omenil bi nam bil prevajalec, kdo in kaj je Lazar, vsaj malo karakterizacije bi nam bil lahko dati!) je povprečna roba. Slovensčina pa je v knjigi zelo neknjižna. Kljub temu, da bričko pogrešamo avtoritativnega pravopisa, ki bi ne soglasila izravnal, imamo vendar že nekoliko splošnih pojmov o jeziku, da ne moremo meniti tebi nič požirati neokusne čorbe, ki nam je z njo postregel Kolenc kot prevajalec in ki bi naj bila »slovenčina«.

*

Jovan M. Matović: Mala studija o kraljuvladcu. (Cirilica.) Niš, 1930. Štamparija »Sv. Car Konstantine«. — V svojem eseju skuša staviti Matović nekak pregled lastnosti, ki naj ima kralj vladar. Po zgledu Macchiavellija je napisal Matović nekak zakonik za kraljavladca. Knjižica obsegajo kratko teorijo vladanja in je okrašena s sliko Ni. Vel. kralja Aleksandra I.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 15. novembra: 12.15 Plošče (mešan program), 12.45 Dnevne vesti. 13 Čas, plošče, borza. 17.30 Plošče. 18 Viktor Pi nat: V dolini gradov (Kartuzija, Pleterje, III. del). 18.30 Radio orkester. 19.30 Ga. Orthaber: Angreščina. 20 B. Hrovat: Nemo, zvočni in barvni film. 20.30 G. Jug poje samospave. 21 Jugoslovanska glasba, izva a radio orkester. 22 Časovna napoved in poročila. 22.15 Hawaii jaž.

Nedelja, 16. nov.: 9.30 Prenos cerkvene gl. — 10.00 Versko predavanje, g. Jagodje — 10.20 Ig. Kaiser: O evropskem gospodarskem življenju — 10.45 Sah — 11.00 Koncert Radio orkestra — 12.00 Tedenski pregled — 15.00 Kmetijsko predavanje — 16.00 Člire solo, Fr. Levin — 18.30 Prenos opere iz narod. gledališča v Pragi: Wagner, »Tannhäuser« — 22.00 Časovna napoved in poročila — 22.15 Radio orkester.

Drugi programi:

Nedelja, 16. nov.

Belgrad: 17.30 Narodne z guslami — 18.00 Radio orkester — 20.40 Jugoslov. koncert (zb. obilje) — 22.00 Tamburinski zbor — 23.00 Čiganska glasba. — Zagreb: 18.20 »Tannhäuser« opera v 2 delj., Wagner. — Budapest: 16.00 Koncert — 18.25 Koncert ciganskega orkestra — 19.45 Prenos iz studija, nato koncert orkestra. — Dunaj: 17.30 Komorni glasba — 18.30 Indijska glasba — 19.40 Dunajske pesmi — 20.05 Slušna igra. — Praga: 18.30 Prenos opere »Tannhäuser«, Wagner — 22.20 Moravska Ostrava. — Langenberg: 20.05 Večerni koncert — 22.20 Jazz koncert. — Rim: 17.00 Koncert, plesna glasba — 21.05 »Silvan«, muzikalna drama. — Berlin: 18.00 Mladinska ura — 16.30 Zabavna glasba — 20.00 Orkestralni koncert. — Katovice: 17.40 Popoldanski koncert — 20.30 Ljudski koncerti — 23.00 Plesna glasba. — Toulouse: 19.00 Scissi — 20.00 Dunaški orkester — 20.30 Violina — 21.00 Operna glasba — 22.30 Simfonični koncert — 23.00 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 12.20 Fraga — 22.20 Koncert orkestra. — Leipzig: 17.00 Zabavni koncert — 19.00 Člire — 20.00 Orkestralni koncerti.

Cerkveni vестник

Moščanska Marijina kongregacija za može pri sv. Jožetu ima v nedeljo, dne 16. t. m., ob 11 dopoldne običajni shod.

Križanska moška in mladenička Marijina družba obhaja jutri v nedeljo svoj drugi glavni družbeni praznik. Duhočno opravilo zjutraj in zvečer ob 6. uri. Zjutraj med sveto mašo skupno obhajilo.

TRETORN galoše in čevlji za sneg

kupujejo vsi, ki cenijo svoj denar in varujejo svoje zdravje. Kupite tudi Vi še danes znamko

TRETORN ker je najboljša.

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolektive Aut. Golež,

Maribor :: Aleksandrova cesta štev. 42.

Zrebanje V. razreda 20. kola, tretji dan, 12. novembra 1930. — Izrebanici so bili sledenči dobitniki (za event. tiskovne pogreške se ne odgovarja).

Din 30.000 št. 3901, 48958.

Din 20.000 št. 229.

Din 4.000 št. 6667, 17412, 27298, 64308, 44075, 92394.

Din 2.000 št.: 9909, 10783, 12511, 12644, 16961, 19063, 23651, 24963, 28540, 30353, 31841, 34155, 36474, 38596, 40613, 46573, 47187, 48099, 50.32, 51934, 52466, 55736, 56905, 59357, 61103, 63066, 65290, 67782, 67989, 69736, 72831, 73500, 74264, 76500, 76790, 77964, 78923, 80073, 80753, 81889, 85591, 94104, 95756, 95969, 98262, 62750 ter še štev. 4880, 5496, 8350.

Prihodnje zrebanje 13. novembra 1930.

Zrebanje V. razreda 20. kola, četrti dan, dne 13. novembra 1930:

Din 40.000 št.: 35319.

Din 30.000 št.: 37689.

Din 20.000 št.: 14261, 79919.

Din 10.000 št.: 71506.

Din 4.000 št.: 6778, 14314, 23052, 33518, 39024, 3968, 43876, 67704, 72633, 85322.

Din 2.000 št.: 2030, 4305, 6154, 12979, 16041, 18327, 20003, 10299, 22211, 28510, 32015, 33204, 33650, 35800, 38567, 39071, 42969, 49121, 51698, 57659, 59742, 65303, 66006, 66156, 68362, 69033, 70501, 72020, 74482, 77107, 77200, 80312, 82658, 87877, 88664, 88920, 89152, 92320, 92456, 94596, 95267, 95449, 99850.

Prihodnje zrebanje 14. novembra 1930.

10 dobrih tesarjev

rabi za takoj podjetje ing. Dukič in drug na stavbi »Viktoria« — Ljubljana, Aleksandrova cesta.

Sport

TEK OSVOBOJENJA

Dne 1. decembra ob 11 dopoldne priredi I. S. SK Maribor pod pokroviteljsvom komandanta mesta tek skozi meso na proggi 2300 m: Start drž. moško učiteljske — Koroševa ulica — Maistrova — Koledvorska — Aleksandrovka — Slovenska — Gosposka — Glavni trg. Ker je tek propagandnega značaja, imajo pravico starta razen verificiranih atletov tudi dijaki, vojaki in ostali sportniki. Tekem tujih narodnosti udeležba ni dovoljena. Tekmuje se po pravilih JLAS. Zmagovalec dobri pokal, ki preide v trajno last tekača po trikratni zmagi, ali ako si ga pribori petkrat v presteskih. Pri medailnih tekmovalcev sprejemajo spominska darila. Prijava sprejema I. SSK Maribor, Danilo Vahter, Gosposka ulica 37 do 30. novembra t. l.

RAZPIS GOZDNEGA TEKA ZA SMUČARJE

SK Ilirija priredi v nedeljo, dne 28. novembra 1930 kondiški gozdni tek, katerega se lahko udeleže smučarji vseh klubov, ki so včlanjeni v JZSZ. Tekmuje se v dveh skupinah, in sicer: v prvi skupini na ca. 75 km dolgi proggi za juniorje in začetnike na ca. 3 km dolgi proggi. Start ob 10 dopoldne na igrišču SK Ilirije, cilj istotam. Garderoba tudi na igrišču. Prijava je naslovljena na g. Tinta Lado, kavarna Evropa, Ljubljana. — SK Ilirija.

MARIBORSKI SPORT

Sporine prireditev v nedeljo

Ob 18.15 na igrišču I. SSK Maribor: prvenstvena tekma I. SSK Maribor mlad. : SK Zeleznica mlad. (Sodnik g. Vesnaver). — Ob 14.30 na igrišču I. SSK Maribor: medmestna tekma Gradec : Maribor. (Sodnik g. dr. Planinšek.)

Iz društvenega življenja

Na rednem občnem zboru Društva medicincev dne 7. novembra 1930 je bil izvoljen sledeči odbor: Pogačnik Marjan, predsednik; Bogataj Jože, podpredsednik; Sentočnik Albert, tajnik I.; Herfort Jože, tajnik II.; Bricelj Jernej, blagajnik I.; Cešnik Franc, blagajnik II.; Kulovič Tomaz, knjižničar I.; Wolf Vladimir, knjižničar II.; Beniger Jože, gospodar.

Gostovanje »Soče v Grosupljem. Jutri v nedelje dne 16. t. m. ob pol 16 vprizori družina »Sotac« iz Ljubljane. Strindbergovo trodejanko »Oče v Grosupljem. Pred predstavo kratko predavanje. Ker se vrši predstava popoldne, se je bodo udeležili tudi okoličani.

Podružnica Slovenskega lovskega društva v Zasavju, Slov. lovske društvo v Ljubljani je dovolilo, da se ustanovi v Zasavju njegova podružnica s sedežem v Trbovljah. Njeno področje bo obsegalo ves laški srez, radeško in Žentjurško občino

Osvobodite se revmatičnih bolečin

Vporabite takoj SLOAN-ov LINIMENT, ako se želite osvoboditi bolečin v mišicah in sklepih. Zadostuje malo namazati. Prodre takoj v kožo, haldi pri opeklkah, odstranjuje srbež kože, trdo kožo in bolečine.

Tisoči so na ta način ozdravili svoje revmatične bolečine.

Uporabljajte SLOAN proti revmatizmu, iščasu, bolečinah v križu in hrbtni, bolečinam zvinjenja in kontuzije, ter proti vsem vrstam bolečin mišičevja.

Dobi se v vsoh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-OV LINIMENT

odstranjuje bolečine.

Sprememba opernega repertoarja. Ker je g. Matčec obolel, se pojde danes v operi ob 20 namesto napovedane Verdijeve opere. — Moč usode Borodinova opera. — Knez Igor za abonentne reda E. Vse prijatelje našega gledališča prosimo, da upoštevajo spremembo repertoarja. — Knez Igor je brez dvoma ena najlepših in najuspejšejših oper našega gledališčega repertoarja. Zato pričakujemo lep obisk. Predstava se vrši za red E.

Mariborsko gledališče

Sobota, 15. nov. ob 20: SKRJANČKOV GAJ. Kuponi. Gostovanje gal. Milke Michlove, zagrebšku subret.

Nedelja, 16. nov. ob 15: ALEKSANDRA. Kuponi. — Ob 20: LUTKA.

Ptujsko gledališče

Ponedeljek, 17. nov. ob 20: GOSPA MINISTRVKA. K. KA. Gostovanje mariborskog gledališča.

Poizvedovanje

Našla se je zlata zapilstna verižica (antik). Dobi se v Konsumnem društvu Kongresni trg 2 pri služi.

Dve gumijasti avto-kolesi srednje velikosti sta se izgubili na cesti od Ljubljane do Domžal. — Dob. Najditev naj jih odda lastniku Ivanu Rahne, Moste, Pokopališka ulica 3.

OPREME

za pivovarne in žgalnice
Naprave za sušenje krompirja

Posode
Mosovi
Parni košli in parni stroji
Gonila
Gradbeni stroji
Lito jeklo in kovano železo

F. SCHICHAU

G. m. b. H. - ELBING

DEUTSCHLAND

ZA JUGOSLAVIJO:

ALEKSANDR DR. EGERSDORFER

ZAGREB Trg kralja Aleksandra 8

Telefon 22-65

ZAHVALA

Za številne pismene in ustne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega skrbnega očeta

FRANA KOMANA

posesnika in strojevodje drž. žel. v pokoju

se tem potom najprisrčneje zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem. Posebno zahvalo pa njegovim stanovskim tovarišem, ki so ga v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala tudi vsem darovalcem krasnega cvetja.

Sveti maša zadužnica se bo brala v trnovski župni cerkvi v pondeljek, dne 17. novembra ob 7 zjutraj.

Ljubljana, dne 14. novembra 1930.

Globoko žalujoči ostali.

Pohištvo

priprsto in najmodernejše. Vam uudi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOV

St. Vid nad Liubljano — nasprot kolodvora

Zupanstvo občine Zagorje ob Savi razpisuje službeno mesto

občinskega uradnika

z naslednjom službo 1. januarja 1931.

Pogoji: Prosilec mora biti jugoslov. državljan, vojaščine prost, ne nad 32 let star, trezen in nemodelovan preteklosti. — Naobrazba: Najmanj stiri razrede srednje ali meščanske šole. Prosileci, ki so službovali v drugih službah, naj predlože svoji »curriculum vitae«. Začetna plača 1200 Din mesečno, prosto stanovanje z električno razsvetljavo in del kurjave. Starostno zavarovanje in davek plača občina. Napredovanje po posebni pogodbi. — Le resni prosilci naj vložijo prošnje najkasneje do 1. dec. 1930 na podpisano županst

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrtica 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglaši nad devet vrtic se računa višje. Za odgovor znamko: Na vprašanja brez znamke ne odgovarjam!

Službe iščejo

Uradnik

srednjih let, več vseh v jedno in odvetniško pisanino spadajočih poslov, tudi strojepisja, išče namenjenja. Prevzame tudi mesto skladiščnika ali kaj sličnega. Naslov uprave pod št. 13.018.

Mlad zakonski par

brez otrok išče mesto hišnika. - Nastop takoj. Naslov pove uprava pod št. 13.017.

Organist

išče službe s 1. decembrom ali novim letom. Naslov v upravi »Slov. v Mariboru.«

Kmečko dekle

še mesto za zimske mesice pri boljši družini ali v hotelu za vsa dela. Ima lastno stanovanje in avto, tudi hrano. Naslov v upravi Sl. v Mariboru.

Službodobe

Kletar

se sprejme, trezen in pošten, kateri bi oskrboval tudi prodajo vina na mato. - A. Čufer, Jesenice.

Služkinja

vajeno del v večjih restavracijah, kuhinjah ali menzah, sprejme proti dobrati placi. Pismene ponudbe z navedbo rojstnega kraja, starosti in doseganje zaposlitve na upravo pod »Tako« št. 13.025.

Služkinja

za vse, ali postrežnica, pridna, snažna in res poštena, lepega vedenja, se sprejme. Tayčarjeva ulica št. 6, II. nadstr., levo.

Mlado dekle

ki ima voljo izučiti se za kuharico, se sprejme tako, da dajo dobro proti dogovoru. Naslov v upravi pod št. 12.993.

Vrtnar

zanesljiv, zmožen in poten, se sprejme. Scherbaum, Maribor, Aškerčeva ulica 7.

Prodajalca

za delikatesno trgovino, samo prvorstno moč sprejem. - Ponudbe na upravo pod št. 13.022.

Iščem učenka

za strojno pletenje takoj, hrana in stanovanje v hiši. Istotam se predra pletilni stroj 8/60, cena 2500 Din. - Ponudbe pod Šifro »Pletarna« št. 13.010.

Samostojno kuharico

išče velika menza. Pogoji izvežbanost v kuhinji okusnih raznovrstnih mesnih in močnatih jedil. Plača dobra, po dogovoru. - Služba trajna. - Pismene ponudbe z navedbo kraja, starosti, doseganja službovanja na upravo pod »Tako« št. 13.024.

Kmečko dekle

še mesto za zimske mesice pri boljši družini ali v hotelu za vsa dela. Ima lastno stanovanje in avto, tudi hrano. Naslov v upravi Sl. v Mariboru.

Zasluzek

Zastopnika

za Slovenijo išče nemška tovarna sukna. Naslov v pinski društva trgovskih potnikov in zastopnikov, palača »Trgovski dom«. Pisarna posluje samo za člane.

Zastopnike

iščemo za prodajo enega zelo lukrativnega predmeta privatnim odjemalcem. Mesečni zasluzek 6 do 10 tisoč Din. Ponudbe na upravo pod št. 13.020.

Pouk

Soferska šola

prva oblast, konc. Čamernik, Ljubljana. Dunajska c. 36 (Jugauto). - Tel 2236 Pouk in praktične vožnje.

Stanovanja

Opredljena soba za dve osebi se tako odda. - Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 12.879.

Stanovanje

komornino, obstoječe iz treh sob, kuhinje, kopalnice in drugih pritlikin, se takoj odda. Naslov v upravi pod št. 12.820.

Vnajem

Gostilna

na prometnem kraju, dobro idoča, se da v najem s celokupnim inventarjem ter štirimi opremjenimi sobami za tujce. Proti kavci, takoj ali pa z novim letom. - Naslov v oglašnem oddelku »Slov.« pod št. 12.982.

Pekarja

zelo dobro vpeljana, s stalnimi odjemali, se radi bolezni odda do 10. dec. 1930. - Ponudbe na upravo pod št. 13.020.

Posestva

Stavbna parcela

v izmeri 7000 m², se predra v bližini kolodvora Št. Vid - Vižmarje. Parcela je pripravna za tovarniško podjetje ali 5-6 manjših stavbišč. - Pečive se Št. Vid - Vižmarje št. 100.

Mlin

ki se nahaja v mestu, zamenjam za mlin in žago na deželi. - Ponudbe na upravo »Slovenec« pod št. 12.879.

Posestvo naprodaj

dobre pol ure od Domžal, v izmeri 51 oralov, polovica za obdelovanje, druge gozdovi, drži se vse skupaj, gozdi so deloma zaraščeni. - Skupna cena 200.000 Din. Pojasnila daje Ant. Vodopivec, Domžale.

Avto

4 sedežni, v dobrem stanju, zaprt, zelo pripraven za zdravnika ali malo družinico, takoj ali proti prodam. Pojasnila daje Miro Marušič, Logatec.

Čistilni stroj

za žito, pripraven za manjši mlin, popolnoma nov, ceno naprodaj. Ogledati v tovarni olja Hrovat & Komp. — Moste - Ljubljana.

Dva dinama

uporabljiva tudi kot elektromotorja za istosmerni tok, oba dobro ohranjena, prvi 220/240 V. 106 amp. 42 KW, AEG Union, drugi 220 V 62 amp. 11.5 KW, Magyar - prodamo radi preureditev po jeknici ceni. Ogledati v tovarni olja Hrovat & Ko., Moste-Ljubljana.

Zahajevanje cenik!

Dr. G. PICCOLI lekar na Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Resavska cesta 24, audi napravljene vse vrste stenskih mokri in druge mleske izdelke

Zahajevanje cenik!

za

Ia tib premog

suha arva

ali koks

kličete tel 2056

oz. naročite v

Wolfoni pri

Dom. Čebin

Citajte in širite

»Slovenca!«

37

Hans Dominik:

Moč treh

woman iz leta 1955.

Reinhard Isenbrand, šef velikih essenskih tovarn za jeklo, je sedel s štirimi glavnimi ravnatelji tovarne, da se zaupno porazgovore.

Gospodje, za naše tovarne moramo določiti svoje stališče do političnega položaja. Mislim, da se zgodovinsko razračunavanje med Anglijo in Unijo ne da več zadržati. Znamenj je preveč, da bi mogel misliti še na mirno poravnava.

Mladi energični načelnik podjetja je prekinil in se ozrl na svoje sodelavce. Brez pogojno pritrjevanje se je izražalo na licu Filipa Jordana, ki je vodil zunanjino trgovino tvrdke. Prikljal je trgovski glavni ravnatelj Jurij Baumann. Pregledala sta pravilnje politični položaj nego profesor Pistorius, glavni gradbenik, in Fric Oeltjen, začetnik nove izdelave plemenitega jekla. Oba tehnikata gojila še tiho nado na mirno sporazumljene, ko sta trgovca že opazila neodložljivo razračunavanje z orožjem.

Reinhard Isenbrand je nadaljeval: Ako smatramo vojno kot gotovo, potem je najvažnejše stališče Nemčije in Evrope pri tem... za nas najvažnejše. Po mojih berlinskih informacijah bo ostala Evropa neutralna. Časopisne glasove, ki že nekaj dni obravnavajo črtanje evropskih dolgov Ameriki, ako zmaga Anglia, smatram za naročeno delo. Direktna evropska udeležba in tej vojni bi bila samomorilna. Mislim, da bi si jo mogli le na strani Anglije, toda potem bi bili naša dežela vplivom ameriških bojnih sredstev izro-

čena skoro brez obrambe. Smatram, da nam sploh ni treba resno razpravljati o možnosti direktni udeležbe v vojni. Tem bolj pa, kako bomo delali kot nevtralna država.

Jasno je, da dobavljamo lahko obema strankama, ne da bi kršili svoje nevtralnosti. Sentimentalnost smo hvala Bogu pozabili. Pri ljudstvu so sem pa tja lahko simpatije za to ali za ono stran. Za nas je vse samo dobavljanje. Možnost, da s podvojenim delom dvignemo naše narodno gospodarstvo... da izbrišemo zadnje sledove preteklih vojnih let.

Tudi o vprašanju prevoza se nam ni treba razbijati glave. Dobavljamo prosti iz Essena. Kako načniki od tam spravljajo blago dalje, je njih lastna žadeva. Ali so gospodje enakega mnenja?

Filip Jordan je prosil za besedo.

Prevozno vprašanje je za Anglijo zelo enostavno. Ona prepelje izdelke po kopnem in skozi Rokavski tunnel lagodno na otok. Do Calaisa ščiti nevtralnost prevoze. Od tam podmorski predor... ako ga proti pričakovanju ne razrušijo Američani.

Za prevoze v Ameriko prihajajo podmornice in zračne ladje v poštev. Slišal sem, da Unija računa z dvajset odstotki izgube pri vseh pošiljatvah po zraku v gusarski vojni. To je že upoštevano pri njih računu.

Prevozno vprašanje pa ni naša stvar. Niti za vojsko, niti za glavna skrb. Obe stranki bosta večkrat le kupili, da zapreti blago za nasprotnika in ga bosta mirno pustili tu v deželi.

Potem vprašanje cen?

Reinhard Isenbrand je izgovoril in pogledal Jurija Baumanna.

Cene so določene po nemško-francoski industrijski zajednici. Navzdol, ne navzgor...

čena skoro brez obrambe. Smatram, da nam sploh ni treba resno razpravljati o možnosti direktni udeležbe v vojni. Tem bolj pa, kako bomo delali kot nevtralna država.

Jasno je, da dobavljamo lahko obema strankama, ne da bi kršili svoje nevtralnosti. Sentimentalnost smo hvala Bogu pozabili. Pri ljudstvu so sem pa tja lahko simpatije za to ali za ono stran. Za nas je vse samo dobavljanje. Možnost, da s podvojenim delom dvignemo naše narodno gospodarstvo... da izbrišemo zadnje sledove preteklih vojnih let.

Tudi o vprašanju prevoza se nam ni treba razbijati glave. Dobavljamo prosti iz Essena. Kako načniki od tam spravljajo blago dalje, je njih lastna žadeva. Ali so gospodje enakega mnenja?

Filip Jordan je prosil za besedo.

Prevozno vprašanje je za Anglijo zelo enostavno. Ona prepelje izdelke po kopnem in skozi Rokavski tunnel lagodno na otok. Do Calaisa ščiti nevtralnost prevoze. Od tam podmorski predor... ako ga proti pričakovanju ne razrušijo Američani.

Za prevoze v Ameriko prihajajo podmornice in zračne ladje v poštev. Slišal sem, da Unija računa z dvajset odstotki izgube pri vseh pošiljatvah po zraku v gusarski vojni. To je že upoštevano pri njih računu.

Prevozno vprašanje pa ni naša stvar. Niti za vojsko, niti za glavna skrb. Obe stranki bosta večkrat le kupili, da zapreti blago za nasprotnika in ga bosta mirno pustili tu v deželi.

Potem vprašanje cen?

Reinhard Isenbrand je izgovoril in pogledal Jurija Baumanna.

Cene so določene po nemško-francoski industrijski zajednici. Navzdol, ne navzgor...

čena skoro brez obrambe. Smatram, da nam sploh ni treba resno razpravljati o možnosti direktni udeležbe v vojni. Tem bolj pa, kako bomo delali kot nevtralna država.

Jasno je, da dobavljamo lahko obema strankama, ne da bi kršili svoje nevtralnosti. Sentimentalnost smo hvala Bogu pozabili. Pri ljudstvu so sem pa tja lahko simpatije za to ali za ono stran. Za nas je vse samo dobavljanje. Možnost, da s podvojenim delom dvignemo naše narodno gospodarstvo... da izbrišemo zadnje sledove preteklih vojnih let.

Tudi o vprašanju prevoza se nam ni treba razbijati glave. Dobavljamo prosti iz Essena. Kako načniki od tam spravljajo blago dalje, je njih lastna žadeva. Ali so gospodje enakega mnenja?

Filip Jordan je prosil za besedo.

Prevozno vprašanje je za Anglijo zelo enostavno. Ona prepelje izdelke po kopnem in skozi Rokavski tunnel lagodno na otok. Do Calaisa ščiti nevtralnost prevoze. Od tam podmorski predor... ako ga proti pričakovanju ne razrušijo Američani.

Za prevoze v Ameriko prihajajo podmornice in zračne ladje v poštev. Slišal sem, da Unija računa z dvajset odstotki izgube pri vseh pošiljatvah po zraku v gusarski vojni. To